

שער שער הקרבן תפלת י"ח החמישי

מודעת זאת בכל הקרב הקרב אל משכן ה' בתקוני עולם האצילות ערב ובוקר וצהריים ושיחו זו תפלת י"ח והיא העולה במקום קרבן עולת התמיד העשוי בזמן הבית. וע"כ זה שמו נאה לו. שער הקרבן, ובו יבאר תפלת י"ח והכוונה הראוי' לה, ושארית התפלה דשחרית עד גמר הסדר כולה.

פרק ראשון

טרם נשמע נשמע קולי אל הקדש בכי'אור כוונת תפלה י"ח כאתי להסיר המכשול מדרך עמי כאלו דברים הנאמרים שמונעים התפלה ואין תפלתו של אדם נשמעת ע"י. ועליו חסוב גם שארי אזהרות שצריך לזהר בתפלתו. הנה בכל מניעות התפלה עומד בראש כולם הוא הגזל כי כל מי שיש בידו עון גזל ר"ל גם כי יזעק וישוע סתם תפלתו, כי ידיו דמים מלאו כדאי' באלה שמות רבה, והארכנו למעניתם בשער המים בחדש אלול פ"ב מגודל כבוד עון הגזל אשר כל השומע תצילנה אוניו וירעדו כל אבריו ע"י. עוד מצאתי בספרים בשם המקובלים, אחד ממניעות התפלה שאין תפלתו של אדם מתקבל אף אם יתפלל כראוי כתפלה למשה איש האלקים כמנין תקעו וככוונות הראויים, אך אם האדם אינו נוהר ממלכוש שעמנו בשעת התפלה אין תפלתו נשמעת כי אותיות שעמנו הוא שפ"ן ע"ז וע"ז ידו כל הדווים עכ"ל, ויחדנו לזה פרק מיוחד בשער הכולל פרק י"ח, או זהרת ראשית האומר בא בש"ע א"ח סי' צ"ה ז"ל ויחשוב כאלו עומד בכהמ"ק כו' והוא דינא דגמ' לכן קודם התחלת תפלת י"ח יצייר במחשבתו שעומד ממש בכהמ"ק ורוצה להתפלל שם לפני הבורא יח"ש, ומה טוב אם יעלה על דעתו כמה פעמים באמצע התפלה כוונה זו, ומה מאד צריך האדם לזהר במ"ש שם סי' צ"ה ז"ל המתפלל צריך שיכוין בלבו פ"י המלות שמוציא בשפתיו ויחשוב כאלו שכינה כנגדו וזה ג"כ דינא דגמ' ויצייר במחשבתו שעומד ממש לפני הבורא יח"ש ויתעלה כי מלא כל הארץ כבודו ואומר התפלה לפניו ית', וראוי לאדם לע"י לפרקים עכ"פ פעם א' בכל שבוע בש"ע סי' צ"ח מענין כוונת התפלה שכולם הם מדינא דגמרא הקדושה כדי לעורר לבבו לכל הנזכר שם, ואיך צריך האדם לזהר ממחשבה זרה ומבלבול הדעת ח"ו בתפלה, ז"ל ז"ח דף פ"א ע"ג צלותין חסרין עליי' אתמר תקיף תקיףא במאזניא ואשתכח חסיר אע"ג דהאי קרא באתר אחרא אוקטוה, ע' אנפין לתורה, בנין דשכינתא עליה אתמר כלך יפה רעיתי ומוס אין בך ולא קבילת צלותא דאית ב' מומא הה"ד כל אשר בו מוס לא יקרב וכי אית צלות' דאית ב' מומא אין ההיא דמלקא פנימא כלא מחשבה ובלבולא דדעתא ע"ש כו' וכד צלותין סלקין בדקא יאות כרוזא נפק ואמר שאו שערים ראשיכם כו' ואם צלותא לאו איהי שלימא כמה מלאכי חבלה דרפין אבתרה ואתמר בה כל רודפי' השיגיה בין המצרים ובג"ד מצליין והוא רחום וגו' עכ"ל בקיצור, אחי ורעי ידיר השם וידיד נפשי אתה הראת לדעת גודל העונש והפגם במחשבה זרה בתפלה וכבר נתבאר גודל מעלת התפלה כמאמר מזה"ק שהעתקתי למעלה בשער הב' בגודל מעלתה ומהתקונים הגדולים והנוראים הנעשים בעולמות העליונים מתפלות היוצאים מלכות בני אדם וכבוד והדר חמורה מכל פמ"יא

של מעלה לתפלה ההגונה לכן שמירתן עליך לזהר בזה מאד שקדם התפילה להסיר ממך עקשות המחשבה הטורדת ומבלבלת הדעת אף מחשבת הלמוד כי זמן תורה לחוד כו' עד שחשאר המחשבה זכה וברורה. וז"ל האבורה"ם פירש הרב אברהם בר יצחק אב כ"ד ועברתם את ה' אלמיקם לשון עבודה היא להסיר המחשבה הטורדת בעסקי העולם ולהביאה בשיעבוד הכוונה וחמצא כי תפלה בגי' בכונת הלב כו' עכ"ל בקיצור. וקודם כל תפלה יכין האדם את לבו לכך שרצונו להתפלל תפלה זו בכוונה עצומה אזי הכורא ית"ש ויתעלה שהוא בוחן לבות יסייע אותו בדבר זה כנודע שכדרך שאדם רוצה לילך שם מוליכין אותו, ושלשה המה מטיבי מעד לאדם ומועילים שינצל ממחשבות זרות ומבלבל הדעת בתפלה.

אחת היא ופרסומה נודע בגודל תועלתא אל כוונת התפלה שיניע ראשו וגופו לפניו ולאחריו ככת גדול כל התפלה מראש ועד סוף, ומצאתי בשם הסדרש וז"ל תייב אדם לנענע עצמו בתפלה ע"ש כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. עכ"ל. והן שני להקימו אל כוונת התפילה הוא שיוציא התיבות של התפלה ממש כאילו סונה מעות דהיינו שיתן הפסקת נשימה בין כל ב' או ג' תיבות ועכ"פ שלא יאמר יותר מג' תיבות בנשימה א'. ודוגמא אם היא בכרכה ראשונה מיג ברקות האמצעורת והיא אתה חונן יתחיל אתה חונן לאדם ויפסיק רגע מעט ויאמר דעת ויפסיק מעט ויאמר ומלמד לאנוש ויפסיק מעט ויאמר בינה ויפסיק מעט ויאמר חננו מאתך ויפסיק מעט ויאמר דעה והשכל ויפסיק לפי העלות הענין קטן או גדול כן יחנו וכן יוציאו התיבות וממנה יקיש האדם אל שאר התפלה ובפרט בקיש יזהר האדם בבי תחבולות אלו, ועוד השלישי לו בא בתועלת עצום עושה דברו הכוונה בלבו שידבר האדם התפלה או הבקשה בלי תחנונים כעני העומד בפתח כמשרו"ל בכרכות דף כיט ע"ב מאי קבע רבנן אמרי כל שאינו אומרה בלשון תחנונים וז"ל הש"ע סי' צ"ח ס"ג ויתפלל דרך תחנונים כרש המבקש בפתח וכוונתם שיעקם אדם שפתותיו שונים נוטפות מר לבו ופני עצבות בשעה שאומר תיבת התפלה והבקשה ממש ככן המתחמא אצל אביו בבקשה גדולה מאוד כודאי עושה נפשו בשאלתו עקימת שפתים ופניו בכדי לעורר רחמי האב על הבן, כן יעשה האדם ממש בתפלת י"ח מכרכת אתה חונן עד סוף התפלה או כשאר תפלות ובקשות וגם עקימת שפתיו הוי מעשה בגופו להוריד כנחל דמעה מאין הפונות שע"י שאומר בעקימת שפתים ימק ויבא לידי ירידות דמעות בתפלות ובקשות ושומע ה' קול בכיו וזה ברור. עוד ראה זה מצאתי בשל"ה דף רנ"ט ע"ב וז"ל, יעשה אדם המצאה שיכריח א"ע לבא לידי כוונה בכל תיבה ותיבה יעשה כשיזכיר את השם שיזכרנו כאימה וכיראה וברתת וזיע ויכוין אל קריאתו ואל כתיבתו כמי"ש הטור סי' ה' וירעדו כל אבריו כמי"ש הרוקח וז"ל ויזהר כשמכרך הברכות את ה' אלקיך תירא בהזכר שמו ירעדו כל אברייך ליראה את השם הנכבד והגורא הזה עבדו את ה' כיראה וכן כל שמותיו הקדושים. ע"כ ומי שאינו עושה מוסכם בדעתו נמצא הוא מורד באדונו מסלק את היראה וטוב לו שלא נברא, ואז כשיהי' הדבר הזה אצלו מוסכם קיים אז בהכרח צריך לזרוק כל מחשבת חוץ מכל תיבות התפלה דאל"כ ויהי' מחשבתו הוצה נמצא כשבתוך התיבות יבא הזכרת השם ישכח מלכוין בו ויעבור על הנ"ל וערום יעשה בדעת עכ"ל השלי"ה, וכודאי תחבולה זו היא זהירות גדול לאדם אל כונת התפלה כי יהי' מוכרח לומר כל התיבות של התפלה בכונה כי יחשוב בלבו איך לא אזהר בכל התיבות לומר אותם בכונה עצומה פן יהי' בתוכם איזה שם פן

השמות של הכורא ב"ה וב"ש ואזכיר אותו ג"כ בלי כונת הלב ח"ו, וז"ל זה"ק פ' יתרו דפ"ז ע"ב תנינן אסור ל"י לביני לאדכרא שמי' דקב"ה בריקנא דכל' מאן דאדכר שמי' דקב"ה בריקנא טב ל"י דלא אכרי, עכ"ל. הוה"ק, ובודאי אין לך יותר הוצאת ה' הקדוש של הכורא ית"ש בריקנא ממי שהוציא אות' מפיו בלא כונה כלל וכלל ולא ידע והרגיש כלל בעת שיצא כפיו, כי חשב באותו העת בענין אחר אוי לאותה בושא שהה"ק מעיד עליו טב ל"י דלא אחברי ובודאי אם פותח אדם פיו בתפלה לומר החיבות במהירות בלי מתון בלתי שום הכנות איזה תחבולה מתחבולות הנ"ל מקודם בלתי אפשרי להנצל מפת יוקש מחשבות זרות בתפלה זו אף מי שתורתו אומנתו ומכ"ש אם הוא עסקן בדברי העה"ז ומה גם אם רגיל על לשונו לדבר בדברים בטלים בלתי אפשרי להנצל שלא יבא במחשבתו בתפלה מחשבת חוץ או מעניני הדברים בטלים שדבר ויש לאדם לידע שקרוב לשישה מאות שמות הקדושים של יוצרינו ובוראינו ית"ש ויתעלה זכרו לעד שמות שאינם נחקים ואלו הן הוי"ה אדני' א"ל אלו"ק אל"ק"י אל"ק"ים שדי' צבאו"ת י"ה יש בתפלה שחרית של חול ובתפלת והוא רחום שמוסיפין בכ' וה' שמונ' וארבעא שמות הקדושים הנ"ל ובשבת קדש נתוספו כמה וכמה שמות הקדושים בזמירות של שבת ברכות ובנשמת והכל יודוך ובתפלת מוסף. לכן אחי ורעי שימו לבבכם לכל הדברים האלה ובתחבולות העשה מלחמה ליהרר בזה מאד ומאד להכין עצמו בתחבולות קודם התפלה בכדי להביא נפשו אל שעבוד הכוונה בכל תיבות התפלה שיהי' תפלתו זכה וברורה לפני אדון כל ושיוכל להעשות מתפלתו עטרה וכתר למלכו של עולם מלך מלכי המלכים הקב"ה וב"ש וזכרו ולעולמי עד ואז ינצל ממילא ג"כ מהוצאות ש"ש בתפלה לבטלה היינו בלי כונה ר"ל ובפרט במקומות מהתפלה שיש שם הרבה שמות הקדושים וא"ז יוהר בהם מאוד ואז יקרא שמך בצדק בן להכורא ית"ש ויתעלה וילך בכל גזוי דמלכא ולית דימחי בידי' ודי בהערה זו.

פרק שני

ועתה אמרתי אנגלה אונך אנוש כערכי שכל סדר התפלות הם מסודרים ע"ד השתלשלות סדריגות וספירות העולמות העליונים הקדושים ואנשי כה"ג ברות קדשם הלכישו הסוד כתיבת התפלה כלשון שיהי' סובל ג"כ פי' הפשוט של התפלה לפני רוב המון עם אך כשאדם מתפלל בכוונה עצומה אף שאינו יכול להשיג ולכוין ע"ד הסוד אזי המלאכים הממונים על התפלה כרי להעלות לרצון לעשות עטרה מהתפלה למלך מ"ה הקב"ה מכוונין תפלה זו של אדם שהתפלל בכוונה כפי שכלו הקט ע"ד הסוד ומתקנין את התפלה מנגלה לנסתר ומכוונה אל כוונה פנימות יותר טוה ומקבלין דין מן דין שמלאך הזה מוליך ומעלה למלאך שלמעלה היטנו כמבואר בטאמר הוה"ק שהתקתי בשער הבי' ע"ש, וגם הוא מתקן התפלה מכוונה פנימית לכוונה יותר פנימות ובררך זה מעלין את התפלה מסדרנה למדרנה ומעלה לעלה עד שתעלה וחבא ותראה ותרצה לכתר ועטרה לממ"ה הקב"ה וב"ש, והרי זה דומה למי שצריך בקשה מאת פני המלך ואינו יכול לדבר כלשון צחה ונקי' והולך ואומר בקשתו לפני סופרי המלך והם מעתיקים ומיפים מלשונו הגם ללשון צח וזך מאוד הראוי להראות ולקרנות ומביא מליצה זו אל המלך והמלך מקבל בסבר פנים יפות וממלא משאלתו וכן כתבו ספרי המקובלים והוא אמתי.

וקודם שאבא אל ביאור תפלת י"ח בעזיה אעתיק כמה אזהרת מוה"ק השייכים

תפלת י"ח

חמישיפה

ש ע ר

בתפלת י"ח. א. יזהר האדם בתפלת י"ח שלא יכסו שערותו של הפאות את אזנו כמבואר בז"ח דכ"ז ע"ב וז"ל שער איהו דינא כו' בצלותא צריך לבקרה לון מן בחר אודנין דלא יהון מכסין תרעין דשמיעה לאעלה בהון צלותא ואי לאו מתקיים ביה קרא אז יקראונו ולא אענם ובזמנא דשמיעה איהי פנויה מאילן דינין אתקיים ביה אז תקרא וה' יענה ער כאן לשונו בקיצור. ובתקונים תיקון ע' ד' קכ"ב ע"ב ז"ל בגין דא צריך לבקרא שעה מעל אודנין דלא יהון חתימין תרעין דשמיעה דצלותא דבהון שבע צלותין ההוא דאתמר ב"י שומע תפלה עריך כל בשר יבאו עכ"ל. וז"ל ג"כ קכ"ד ע"ב ושעריך אחרנין דכ"ג צריך לבקרא ל"י תחות אודנין בגין דלא יתקרבו ב"י מארי דינין לגבי תרעין דשמיין בהו צלותין עכ"ל בקצור. וראוי להזהר בזה גם בכל התפילה כולה.

ב. שלא ישמע אחר קולו בתפלת י"ח, וז"ל זה"ק פ' ויקהל דר"ב ע"א האי צלותא סלקא וציתין לה כל אנון דאקרון מארן דאודנן ואי ההיא צלותא אשתמע לאודנין דכ"ג לית מאן דציית לה לעילא ולא צייתין לה אחרנין בר מאן דשמע בקריתא בגין כן בעי לאסתמרא דלא ישמען להאי צלותא בני נשא ותו כו' עכ"ל בקצור.

ג. שלא יפתח עיניו ח"ו בשעת תפלה י"ח וז"ל זה"ק פ' ואחחנן ד' ר"ס ע"א בשעתא דצלותא סיימי כל אנון מלין דאפיק בינ מפומי' בההוא צלותא כלהו סלקין לעילא ובקעין רקיעין עד דמטו לההוא אתר דמטו ומתעטרי ברישא דמלכא ועביד מנייהו עטרה כו', ובספרא דרב המנונא סבא אמר מאן דפקח עיניו בשעתא דצלותא או דלא מאיך עיניו בארעא אקדים עלי' מלאך המות וכד תיפוק נפשי' לא יסתכל בנהירו דשכינתא ולא ימות בנשיקה מאן דמזולזל בשכינת' מחולול הוא בההי' שעת' דאצטרך ב"י הה"ד כי מכבדי אכבד כו' האי מאן דאסתכל בשכינת' בשעת' דאיהו מצלי והאיך יכול לאסתכל בשכינתא אלא לנדע דוראי שכינת' קיימי קמי' עכ"ל הזה"ק והנה איך לא יהי' האדם נזהר בזה בראותו את המור' הגדול הזה מדוע לא יכער לכבו בקרבו להשמר בזה לעצום עיניו מראות ומכ"ש אם מתפלל האדם מתוך הסדור איך צריך להזהר שלא יסתכל תוצה להודיע בזה כדי הערה למשכיל.

פרק שלישי

קודם שיאמר אדני שפתי תפתח ימשמש בתפילין של ראש והוא ע"פ סוד גדול הארז"ל ועיקר לכוין הכוונה של התפילין בעת המשמוש בזה"ל בקצור זה האות שאתה יחיד ומיוחד ושהוצאתנו מצרים. ויזהר מאד לסמוך גאולה לתפלה ולא יפסיק רק במשמוש התפילין כנ"ל. ז"ל האבורהים אדני שפתי תפתח וגו' פסוק הוא והוא ע"ד לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון, והוא מבקש מאת הש"י לשום מענה בפיו בתפלתו עכ"ל.

אח"כ יכרע בכרכו לכד ויאמר ברוך ואח"כ ישתחוה בראשו עד שיחפקו כל החוליות שבשררה ויאמר אתה הארז"ל, וכן מבואר בזה"ק פ' עקב ד' רע"א ע"ב וז"ל ברוך דצלותא בר נש כורע ב"י בכרכו ונחין רישי' באחה בגין כו' עכ"ל ויזהר האדם מאוד לכוין הכוונה שנדפסה בסדורים בכרעיות וקיפת דתפילת י"ח וכוונה זו מבואר בתקוני' תיקון י"ח ד' ל"ז ע"א וז"ל ובזמנא דאלין אעלין להיכלא שכינתא אולפיה זכו עליהו ואמרת רבון ע"מא הא אלין מארי דקוסה דקא מגדין בצלותא ארבע זמנין בתלת קדמאין תרי וכתלת בתראין תרי לקבל ארבע אתווין דלך (ר"ל הוייה ביה) וזקפין ארבע זקיפות בהן לארבע אתווין דיצי דאינון אדני' לסלקא ארבע דאינון אדני' בארבע דאנון הוייה עכ"ל. וכוונה זו הלא היא ברכת בני עמינו סדורים הנדפסים ועיי"ש

קודם תפלת י"ח ויוהר האדם בזה מאד. ואח"כ יזקוף בשם, גופו תחלה ואח"כ ראשו והוא ע"פ סוד גדול, כתבי האר"ז. ושמעתי פי' אמיתי בצחות לשון הגמרא הקדושה. שרמוזו ברמוז לשונם הצח כמיש האר"ז. דצריך ב' כריעות וב' זקיפות דז"ל הגמרא כל הכורע כורע בברוך וכ"ל הזוקף זוקף בשם. ולכאורה תיבת הכורע והזוקף שפת יתר הוא דמהראוי אומר דרך קצרה בברוך כורע ובשם יזקוף א"ל ודאי שם רמוז והן מספר ב' כריעות בכל כריעה וב' זקיפות בכל זקיפה כנ"ל בשם האר"ז. וזהו כל הכורע כורע פי' ב' כריעות בברוך דהיינו בברוך כריעה א' ובאתה כריעה ב' וכ"ל הזוקף זוקף פירש ב' זקיפות בשם זקיפות הגוף וזקיפת הראש כנ"ל. ואחר שזוקף בשם יקבל על עצמו מסירת נפש על קדושת השם, האר"ז. ויוהר האדם מאוד בזה לקבל עליו מסירת נפש תיכף אחר אמירת השם בכאן כי עושה בזה תקונים גדולים בעולמות העליונים ויוהר האדם מאוד לומר השם ב"ה וביש באימה וברחת גם השם אלחינו. ובשם זה ישמח במחשבתו שמחה עצומה באלוהותו ית"ש ויתעלה זכרו עלינו עם קדוש.

ואל"ה אבותינו. אל"ה אברהם. אחי ורעי אהובי נפשי מה טוב ומה נעים אם יחשוב האדם פי' בלע"ז על כל תיבה או על שתי תיבות כא' או לפעמים על ג' תיבות כאחת בהאר"ך הענין בהמשך אחר אך על ארבעה לא יוסיפו כאחת אף שנראה בעיניך שאלו הארבעה תיבות לפי המשך הענין נקראין בהמשכם כאחת מי"ם תמיד ברחוק תעלם פירושם בלע"ז על ג' תיבות ולא יותר. וכמה מעלות טובות ותועלת עצום עושה דברו הא' שלא יבא לו מחשבת חוץ בעוד שהוא עוסק תמיד במחשבת קדש פי' המלות הב' שבדורא יאמר הדבורים לפני הכורא ית"ש ויתעלה כאלו עומד ממש כנגדו ולפניו ית"ש מדבר התיבות. וכודאי מי שרגיל בזה א"צ לזה אריכות גדול כי המחשבה נמשך ממי"א על הרגל לשונו ונעשה ההרגל טבע מוטבע בלבו אם אדם מרגיל עצמו בכך. האל הגדול. יוהר האדם ליתן ריוח ופירוד בין תיבת הא"ל ובין תיבת הגדול לכל יראה מפאת מהירות המבטא כאלו אומר הָא לְגֹדֹל ונמצא שאינו אומר ואין דברים בלי נשמע קולו בכזו או אל הקודש בתקון עולמות העליונים הקדושים אלו השני תיבות הא"ל הגדול ואיך יעשה שני תיבות אלו תיקוני גדולים ונוראים בעולמות העליונים הקדושים כפי המכואר בכתבי האר"ז והרי לא אמר אלו שני תיבות ככתבן וע"כ צריך לזהר בזה מאוד. ונמצא כתוב בספר ז"ל חסיד אחד העיד שנראה אליו אל"הו ז"ל במערה ושאלו מדוע אחרו פעמיו והשיב לו בשביל שלא ידעו להזהר בתפלתם בקריאת האותיות והנקודות עכ"ל. אחי ובני אהובי השם וידידי נפשי אל"ה אוזרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבור בשח שיחה זו תפלה העומדות ברומו של עולם הבנוי על יסוד תקוני עולמות העליונים הקדושים הנעלמים ומראש כזאת הודעת שכל תיבה קולטת תקון גדול בעולמות העליונים והאדם לא ידע להזהר להפריד בין הדבקים ונמצא תקנתו קלקלתו וע"כ לזכות את הרבים ותועלתם לא ימיש מעשות פרי קדש הלולים לה' כראוי היום כאתי בכתב רשום יושר דברי אמת בפסיק בין תיבה לתיבה כדי שיהא רשום ניכר בין שתי פרידות תיבות שיש להפריד ביניהם עכ"פ בתפלת י"ח כדי דקרוק המלות שבארתי לעיל בשער הג' בכדי שיהי' לזכרון תמיד בעיני האדם להזהר בזה. ואח"כ יכונן דרכי מגואלי ומלכי במעגלי צדק ידריכי ובעזרו אתחיל מתפילת י"ח חין ערכי. ברוך אתה ה' אלחינו ואל"ה אבותינו אל"ה אברהם אל"ה יצחק ואל"ה יעקב האל הגדול הגבור יחשוב במחשבתו בזה"ל מי ימלא גבורותיך וישמח שמחה עצומה על גדול

אלהותו ית"ש והנורא יחשוב שאתה ית"ש יראוי מאוד על כל הנבראים. אל עליון יחשוב כשמתח עצומה שאתה נעלם בשמי מרומים. גומל חסדים טובים יחשוב בזה"ל שאתה גומל חסד עם כל בריותיך. וקונה הכל יחשוב בזה"ל אני מאמין באמונה שלימה ואמתית שאתה היוצר והבורא של כל העולמות. וזוכר חסדי ידגיש הסמך שלא יהא נראה אומרו חודי בזוין ומביא גואל לבני בניהם. לְמַעַן וְלֹא לְמַן שְמוּ בְּאַתְּקָה וְלֹא בְּאַבְתָּה. ז"ל המור סי' קי"ג וזוכר חסדי אבות לבניהם לגאלם ואם תמה זכות אבות מביא גואל לבני בניהם לְמַעַן שְמוּ שהוא קיים לעולם עכ"ל.

מלך עוזר ומושיע ומגן. ע"ד הסוד מורה כל חיבה וחיבה על תקון עולמות העליונים הקדושים ומי שיעיון בכתבי האריו"ל יראה כוונת גדולים ונוראים על כל חיבה וחיבה וברכה זו של אבות וכמעט בכל הברכות, לכן יזהר האדם מאוד ומאוד שיצאו התיבות מפיו בדחילו ורחימו כי מפורש בזה"ק ובתקוני' גודל העונש מי שאינו מוציא התיבות מפיו בדחילו ורחימו וז"ל התקוני' וצלוחין דאתחשיבו כקרבנין אם לא סליק לון כ"ג בדחילו ורחימו מה כתיב ב"י כי אז יעשן אף ה' וקנאתי באיש ההוא. וכבר בא למעלה מאמרים מזה"ק ויש בהם כדי נטילת הערה ע"ש. ואם מרגיש האדם כעצמו שיצא איזה חיבה מפיו כתפלה בלא דחילו ורחימו אף בלא מחשב' חוץ אך שלא יצאה מעומקא דלבא יחזור על החיבה לאומר' שוב שנית כחקנה.

ברוך אתה ה'. ברוך כריעת הגוף. אתה כריעת הראש. ה' זקיפת הגוף תחילה ואח"כ זקיפת הראש.

מגן אברהם ויחשוב כמה פעמים גבורות ה' גבורות ה' מענין הנסים שעשה לאברהם בהצלתו מאור כשרים ושאר נסים. וביחוד במלחמה שהי' לו עם כדלעומר וחבריו כידוע מהגמרא. ולשון מגן אברהם. לפי שאמר הקב"ה לאברהם לשון זה אנכי מגן לך ונקראת ברכה זו ברכת אבות לפי שנזכרו בה האבות. ואיך צריך האדם להכריח עצמו אל גודל הכוונה בברכה זו שאם לא כיון בה אע"פ שכיון בכל ברכו' התפלה צריך לחזור לראש כמבואר בש"ע סי' ק"א ע"פ גמ' דברכות דף ל"ד ודי בהערה זו. אמן כוונתה בברכה זו צריך האדם לכיון אמת שיש להודות להבורא ית"ש שהוא מגן ומושיע לכל העולם ושהיה מגן לאברהם. וגודל העונה אמן יותר מהמכרך ועיקר היא הכונה שבמחשבתו ולא עניית החיבה לבד כפי שאבאר לקמן בעזה"ש.

ברכה שניה גבורות, וז"ל האבודרה"ם ואמר בתחלת ברכה זו ל' גבורה שכל אלה שמזכיר בברכה זו הם בנבורה כו' עכ"ל. אהה גבור עליונים אדני מחי' מתים אתה. יחשוב גבו"ה גבורות ה' בזה וישמח שמ"ע על גודל אלקותו ית"ש, רב להושיע. (בחורף משיב הרוח ומוריד הגשם) יחשוב כמה פעמים ג"ה בזה כי ירידת הגשמים הם מהגבורות הבו"ה כדאי' בגמ'. ולפי מנהג הספרדים שאומרים בקיץ במקום ומוריד הגשם מוריד הטל כנו' בש"ע סי' קי"ד סי' מג ומבואר ג"כ בזה"ק בכ"מ, ראוי לכיון ג"כ בזה ג"ה בירידת הטל שאינו נפסק לעולם. מחיה מתים ברחמים רבים. יכוין ג"כ במחשבתו גבורת ה' ע"ז כנ"ל. סומך נופלים, לכר פ"י הפשוט יכוין אדם במחשבתו בזה"ל ואצפה בכל עת שתסמך להשכינה הקדושה שנופלת עתה כשבי"ל עונות ישראל וישמח ש"ע במחשבתו ע"ז שבדאי יסמוך אותה מנפילתה, וכונה זו היא בזה"ק ובכהאריו"ל אך שם הכונה היא יותר פנימית מאד אך די לאנוש כערכי לכיון בלשון הזה שכתבתי וראוי ג"כ לקבל ע"ע מסירת נפש ולכוין בזה לקרב סמיכתה ודי בזה. ורופא חולים כודאי ראוי וישר שאם היה. לאדם. חולי בחוך ביתו ונתרפא שיתן בחיבות אל"ו הודאה ושבח

בכונה עצומה במחשבתו להכווין ע"ז ששלח רפואה לאותו החולי. ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישיני עפר, ז"ל אבודרהים ומקיים אמונתו לישיני עפר על שם ורבים מישיני ארמח עפר יקיצו כלומר כשם שמקיים אמונתו עם החיים ומרפא אותם כך עתיד לקיים עם המתים עכ"ל. מי כמוך בעל גבורות יחשוב בזה"ל בשמחה עצומה מי ימלל גבורתיך. מלך יכוין במחשבתו בזה"ל בשמחה עצומה אתה מלך גדול וגורא כ"א לא יכוין זאת אלא יחטוף מיד לומר אחרי תיבות אחרות בודאי לא יאמר כלל מלך לשם שבת והודאה ודי בזה. מסית ומח"י. יכוין ג"כ במחשבתו ג"ה כנ"ל. ומצמיח ישועה יכוין שכל הישועות באים מאתו ית"ש. ונאמן אתה להחיות מתים, יכוין במחשבתו בזה"ל בש"ע אני מאמין באמונה שלימה ואמתית בזה שאתה עתיד להחיות מתים. ברוך איי מחי המתים יכוין האדם במחשבתו בש"ע עד מאד כמה פעמים גבורת ה' ג"ה בזה שיחי כל המתים שמתו מימות אדה"ד ועד אותו הזמן והגופים כבר נרקבו מכמה אלף שנים וכמה אלפים ורובבות גופים עד אין מספר שנתערבו עצמותיהם אלו עם אלו והבורא ית"ש ויתעלה כחכמתו הנפלאה יכיר ויחבר עצם אל עצמו של כל גוף וגוף ויתן בהם נשמתם נשמה ונשמה השייך לגוף שלו מי ימלל ג"ה בזה. וז"ל בזה"ק פ' וארא דכ"ח ע"א תפח רוחם דאנון דאמרין דלא זמין קב"ה לאחייא מתייא והיך יתעבד מניי' ברי' חרתא ויתון ויהמון אנון טפשיין חיביא רחיקין מאורייתא רחיקין מניה. בירי' דאהרן הוה חוטרא אעא ובישא וקב"ה לפום שעתא אהדר לי' ברי' משני' ברוחא וגופא כו' עכ"ל. לכן אל יחטוף אדם חתימת ברכה זו רק יכוין במחשבתו גבורת ה' כנ"ל. וישמח ש"ע מאד על גודל אלקותו ית"ש ויתעלה כי עיקר ההודאה והשבח היא השמחה וההדרה שבלבו ובמחשבתו. אמן של ברכה זו יכוין בעניינה אמת שיחי' המתים לעתיד וראוי וישר להודות לית"ש ע"ז וישמח באלקותו ית"ש ש"ע.

ברכה ג' אתה קדוש ושמוך קדוש. בכרכה זו ישמח האדם ש"ע מאד על גודל קדושתו של יוצרנו ובוראנו ית"ש ויתעלה. וקדושים אלו צדיקים שנקראים קדושי' כ"פ אבודרהים, וראוי לכוין ג"כ על מלאכים העליונים. בא"י האל הקדוש. ישמח ש"ע כנ"ל. ומכום וחשבון התיבות של ג' ברכות אלו מכואר ביזח דף ל"ה ע"א וזוה יתבונן האדם גודל מעלתם. אמן של ברכה זו יכוין אמת שהוא קדוש ואין להשיג קדושתו וישמח שמחה עצומה כנ"ל.

פרק רביעי

ברכה ד' אתה חונן לדעת ומלמד לאנוש בינה. בתיבות אלו יחשוב האדם בשמחה עצומה מאד כמה פעמים גבורת ה' ג"ה על גבורותיו ית"ש ויתעלה וחכמתו הנפלאה בזה הניצוץ קטן אור השכלי שניתן לאדם מעולם העליון כאשר בא בארוכה בשער הראשון ע"ש. חננו מאתך דעה בינה והשכל. בתיבות אלו יתפלל במחשבתו בכונה עצומה עד מאד בזה"ל תן לי דעה וכינה בתורתך הקדושה ובעבודתיך שאוכל לעבוד אותך בשכל גדול, וחיוב כונה זו על האדם בכרכה זו מכואר בזה"ק פ' פקודי דף רס"א ע"ב וז"ל אתה קדוש ושמוך קדוש כיון דאמר אתה ק' כו' אמאי ושמוך קדוש היינו שם היינו אתה אלא הא תנינן כו' והיינו. בא"י האל הקדוש כו' עד הכא דבקווא זברכאן וקדושא כחדא באבהן סכאן ולהלאה קיימין שאילתין ובעותין שירותא דבעי בינ' למשאל עסקוי למנדע במילין דמאריה בגין למחוי דתאובתי' לגבי ולא אתפרש מני' (פ"י שכונת ברכה זו היא שיתפלל האדם שיתן לו הבורא ית"ש דעה בינה והשכל בתורתו ובעבודתו וזהו

מיש למנדע במילין דמארי' ובכוונת תפלת ברכה זו מראה האדם גודל תשוקתו ליוצרו ובוראו יתיש ויהעלה וזשיה בגין למחזיו ותאובתיה לנבי' ולא אתפרש מני' בגין דבעי בינ לאשתתפא בקדושה כו' ובג"כ בעי לאחקשרא בקדושה דמארי' ולא אתפרש בינ מני' וכד שאיל שירותא דשאילתין לאחזאה ותאובתיו לגביה מכאן ולהלאה יתפרש זעיר זעיר וישאל מה דאצטרך לשאלא וכל שאלתו יהון בתחנונים ובעותין לקטיו מארי' ולא יצדיק גרמיו מני' זכאה חולקיו מאן דידע לסדרא סידורא דא למתך בארע מישר כדקא חזי כו' זכאה חולקיו בהאי עלמא ובעלמא דאתי עכ"ל, ויזהר האדם בזה מאד. באי חונן הדעת. יכוון כני' בתחלת הכרכה. ואם בא לאדם איזה בינה ודעת בעבודת הבורא יתיש או בתורתו הקדושה יתן ע"ז שבח והודאה בכרכה זו להבורא יתיש ולא יהי' חיו כופר בטובה ודי בזה. אסן בענייתו על ברכה זו יכוין אמת שראוי להודות לו ית' ע"ז והלואי שיתן לנו בינה ודעת לעבודתו באמת וכן היא הכונה של אמן בכל הי"ג ברכות אמצעיות וברכת העבודה שיתן הודאה על שבחו ית' שנוכר בחתימת הכרכה ויתפלל שיקיים הבקשה של הכרכה לפי שהם בקשות ותפלות אך ברכות של הודאה ושבח לכל כגון ג' ברכות ראשונות וברכת ההודאה של מודים וכיוצא אין שייך רק כונה אחת אמת שהוא כן וראוי להודות לית"ש ע"ז, ושים לבך בהאי כללא בכדי שלא אצטרך להגיד את הרשום כאן בשאר הכרכות.

ברכה ה' השיבנו אבינו. כשיאמר אבינו יכנים שמחה עצומה בלבו ע"ז שנקרא אבינו ואנחנו נקראים בניו ויחשוב במחשבתו בזה"ל רחמנו כרחם אב על בנים והשיבנו לתורתך שתתן לנו השגה גדולה בתורתך הקדושה. והחזירנו בתשובה שלימה לפניך בתחלה יתפלל במחשבתו בשברון לב מאד בעד כלליות ישראל שיחזיר אותנו בתשובה שלימה לפניו ואח"כ יתפלל תפלה פרטית ע"ע איש אשר יודע את נגעי לבבו שיודע בעצמו שאינו נזהר בהם כראוי ויתפלל בלב נשבר מאד שיתן בלבו לחזור מהן ומה טוב כי פלני סים תרד עיניו ע"ז. בא"י הרוצה בתשובה, ויחשוב הודאה עצומה במחשבתו בזה"ל מודה אני לך יתיש על חסדך הגדול שאתה רוצה בתשובה הרשעים ויכוין ג"כ גבורת ה' בזה כי זה הוא א' מגבורותיו יתיש להאריך אפו עם הרשעים אולי ישוכו משא"כ מדת כשר ודם.

ברכה ו' סלח לנו אבינו. יכנים ג"כ בלבו שמחה עצומה כני' ויחשוב בזה"ל כאב את בן ירצה וסלח לנו על חטאתינו ופשעינו ויחשוב ג"כ כל נגעי לבבו סחטאים ופשעים שיודע בעצמו ויקבל ע"ע במחשבתו עזיבת פשעיו והחרטה הגמורה לכל ישוב לכסלה עוד עד עולם כי כמה חצוף האי גברא המבקש מליחה ומתודה עונותיו ולא גמר בלבו העזיבה והחרטה כאשר נעריך בזה מאמר מוה"ק בפרקים שיכאו לפנינו בעז"ה וע"כ יזהר האדם בזה מאד. כי מוחל וסולח אתה. בא"י חנון המרבה לסלוח. יתן ג"כ הודאה עצומה במחשבתו על חסדו הגדול שמרבה לסלוח לא כמדת ב"ו וגם זה אחד מגבורותיו יתיש כנ"ל.

ברכה ז' ראה נא בעינינו. יזהר מאד שלא ידלג תיבת נא כי עפ"כ הארזי"ל תיבת נא עיקר. וגאלינו מהרה למען שמך. ראוי לאדם לידע כלל א' בכל התפלות שנוכר תיבת שמך מרמו על השכינה הקדושה ויחשוב במחשבתו בכונה עצומה בזה"ל גאל אותנו בשכי' צער השכינה הקדושה כביכול שנקראת שמך. כי גואל חוק אתה. בא"י גואל ישראל.

ברכה ח' רפאנו ה' ונרפא כו' והעלה רפואה שלימה לכל סכוחינו יכוין במחשבתו

על רפואת הנפש יותר מרפואת הגוף. ובברכה זו יתפלל על החולה ר"ל הן אם יהי איזה חולה בכני ביתו ר"ל או על חולאים אחרים הנודעים לו שיש בעיר ר"ל ואף שלא בקשו ממנו שיבקש רחמים עליו ויקיים בזה מ"ע מן התורה ואהבת לרעך כמוך ויתפלל תחלה על חולים אחרים ואח"כ על החולי של ב"ב כדאי בגמרא הקדושה כל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר כו'. כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה. בא"י רופא חולי עמו ישראל. ואם נתרפא החולי של ב"ב או של אחרים יתן שבח והודאה בחתימת הברכה ויכוין בזה ג"כ אל מ"ע כנ"ל.

ברכה ט' ברוך עלינו ה' אלהינו. ברכה זו יתפלל אדם ג"כ בשברון לב ומקירות לבו הומה שיהא השנה הזאת תבואתה לטובה בכדי שיהא ריוח לעניים והאביונים האומללים ויהי ג"כ כונתו עליו ועל ב"ב גם אם הוא עושר גדול צריך ג"כ לכוין בזה כירוע ממעשה דמרתא בת בייתום שהי' לה גנזי אוצרות והיתה נפוחה רעב ומתה כאותה מיתה. וע"כ ישים האדם הדברים האלה לנגד עיניו ויבקש רחמים ע"ז. (ובחורף ותן מל ומטר) וישים האדם במחשבתו מקירות לבו פי' העיז של תיבות ותן מל ומטר. כי ידוע מדינא דגמרא באם שכח ולא שאף מטר בברכת השנים בחורף מחזירין אותו הנה אחי ורעי אם שאף אדם מטר רק בשפתיו ולא כיון את לבו כלל לשאלה ובקשה זו בודאי אינו נחשב כלל לשאלה ולתפלה לפני בותן כליות ולב ואוי לאותה בושח ודי בזה. בא"י מברך השנים. יתן האדם על דעתו גבורותיו ונפלאותיו ית"ש ויתעלה בצמיחת הזרעים מהארץ והחכמה הנפלאה בזה כמ"ש בשער הראשון לכן ראוי לכוין בחתימת ברכה זו גבורת ה' גיה כמה פעמים במחשבתו בשמחה עצומה על גדול גבורותיו וחכמתו הנפלאה ית"ש ויתעלה.

ברכה י' תקע כו' יתפלל האדם לקבץ נדחי ישראל. ולי' תקע בשופר גדול כי קיבוץ גלויות יהי' עיי תקיעת שופר כמשיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים גו'. לשון ושא נם לקבץ גלויותינו כמשיה כנשוא נם הרים תראו גו'. וכאן נדפסו בסידורים תפלה על עון קרי והוא מכהאריז"ל. וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ. בא"י מקבץ נדחי עמו ישראל. וכוין בזה"ל אני נותן לך ית"ש שבח והודאה ע"ז שבודאי נדחי ישראל תקבץ. אך מבקש אני רחמיך וחסדיך שתקבצניו מהרה.

ברכה יא השיבה שופטינו כבראשונה כו' ומלך עלינו אתה כו' מה טוב לאדם כי יוריד דמעות על לחיו כתפלה זו. וצדקנו במשפט יכוין בזה"ל צדקינו במשפט כדי שנהי' ראוי שתרחם עלינו. בא"י מלך אוהב צדקה זמשפט.

ברכה י"ב ולמלשינים בכתבי הארץ ז"ל שקאי על הקליפות וכן ראוי לכוין. וכל המינים כרגע יאבדו. כן הוא הנוסחא האמיתית. כי ברכה זו נקראת ברכת המינים שתקנוה ביבנה. ולפי שכתב הטור שבברכה זו יש כ"ט תיבות ע"כ אציג הנוסחא הנכונה ומינה לא תזוע. ולמלשינים אל תהי תקוה וכל המינים כרגע יאבדו וכל אויבי עמך מהרה יכרתו ומלכות ה' תשעה מהרה תעקר ותשכר ותמגד ותכניעם במהרה בימינו ברוך אתה ה' שובר אויבים ומכניע זדים. ויתפלל אדם ברכה זו בשברון לב מאד כי בשכירתם יהיה לנו תקומה וביחוד לשכינה הקדושה כביכול.

ברכה י"ג על הצדיקים ז"ל הגמרה והובא ג"כ בטור. ותקנוה אחר קללות המינים. שכיון שכלו המינים מתרוממת קרנות הצדיקים דכתיב וכל קרני רשעים אנדע תרוממנה קרנות צדיק. וכולל גרים עם הצדיקים כו'. ונמצא כללות ברכה זו בה אנו מתפללים שיתרומם קרן הצדיקים והחסידים שהם בגלות שפלים ונכזים בזווי דכוזוי ובודאי ראוי

ש ע ר ת פ ל ת י"ח ח מ י ש י צ א

להתפלל ברכה זו בשברון לב מאוד וכן הוא הנוסחא על הצדיקים ועל החסידים כו' יהמו נא רחמך ה' אלקינו כו' ולעולם לא נכוש כו'. בא"י משען (ולא משן) ומבטח (ולא ומפתח) לצדיקים, ויכוין בזה"ל במחשבתו ואני ג"כ משענתי ומבטחתי רק עלך ית"ש.

ברכה י"ד ולירושלים עירך כרחמים תשוב, יתפלל בשברון לב טאד עד מתי יהי ירושלים מדבר נאות תנין והר האלקי חורבה ומה טוב אם יכול להוריד דמעות ע"ז וכמא דוד עכרך מהרה כו' ויזהר לומר תיבת עכרך כחכי האריז"ל, לתוכה מפיך ה'. בא"י בונה ירושלים, יכוין בשברון לב בזה"ל כי בודאי אתה ית"ש תבנה ולא אחר בנה אותה במהרה למען שמך הגדול שלא יתחלל עוד בין הגויים.

ברכה ט"ז את צמח דוד עכרך כו', כי לישועתך קוינו כל היום כתוב בכהאריז"ל בתיבות אלו יכוין לצפות לישועה כדי שיוכל להשיב ליום הדין כששואלין אותו צפית לישועה ע"כ. וז"ל הזה"ק בהקדמות בראשית דף ד' ע"א תתאין דמיכין סתימין בחוריהון אתערו מאן מנכון די חשוכא מהפכין לנהורא ומעמן מרירו למתקא עד לא ייתון הכא מאן מנכון דמתכאי בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא פקיד לאילתא (פי' לשכינה הקדושה) ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא לית ל"י חולמא הכא עכ"ל, לכן יכוין מקירות לבו עד מאד בזה"ל אני מחכה ומצפה בכל יום לישועת השכינה הקדושה ותגאל אותנו ג"כ בכיאת משיחך ותצמיח קרן דוד ובודאי הכוחן לבו' וכליות הוא רואה החכוי והקוי של כל אדם באיזה תשוקה היא בלבו לכן חכה לו בתשוקה גדולה ועצומה עד מאד בכדי שלא יבוש ולא יכלם ליום הדין כשישאלו אותו צפית לישועה, ודי בהערה זו. בא"י מצמיח קרן ישועה, יכוין בזה"ל שבודאי אתה הוא ית"ש שתצמיח הישועה האמיתית ולא אחר ועשה זה במהרה למען שמך הגדול.

ברכה ט"ז שמע קולינו ה' אלקינו חוס ורחם עלינו כו' כי אל שומע, כי ברכה זו היא סוף ברכות אמצעיות ובודאי ראוי ונכון לאומרה בכונה גדולה ועצומה עד מאד, ומגדול מעלתה ע"י בש"ע א"ח סי' ט"ז וסי'ג בהגה"ה, וכחכ בכהאריז"ל שבברכה זו חיוב על האדם להתודות על עונותיו וישאל ג"כ מזונותיו מהשם יתעלה וז"ל זה"ק פי' בשלח דף ס"ב ע"א כל אינון בני מהימנותא בעאן בכל יומא ויומא לשאלא מזונייהו מקב"ה ולצלאה צלותהון עליה מ"ט בגין דכל מאן דמצלי צלותי לגבי קב"ה על מזוני גרים דיתברך כל יומא ע"י ההוא אילנא דמזון כללא ב"י, ומעמא דמלה ברוך ה' יום יום ואע"ג דאשתכח עמי בעי למשאל קמי קב"ה ולצלאה צלותא על מזונא כל יומא בגין דישתכחין עמי ברכאן כל יומא ויומא לעילא כו' וכדין אשתכח קב"ה מלא ברכאן בכל יומא וכדין כתיב שותח את יריך ונו' כו' ומאן דשאיף מזונא בכל יומא ויומא ההוא אקרי ברא מהימנא ברא דבגני' משתכחין ברכאן לעילא כו' עכ"ל, וכבר נרפסה נוסח הירירי והתפלה על מזונותיו בסידורים אך הוידוי צריך להיות נשבר לבו בקרבו ובחרטה גמורה ויתודה בכרכה זו ויפרוט בפיו כל נגעי לבבו שיודע בנפשו בקצור, ואחר תפלת י"ח יתודה באריכות על סדר נוסח א"ב כל נגעי לבבו. כי אתה שומע כו', ב' א' י' שומע תפלה ויכוין בזה"ל לכן תשמע תפלתינו כי רחמן אתה, ובתענית אומר בכרכה זו ענינו, ובודאי ראוי לאומרה בשברון לב מאד כי תפלה זו היא מדינא דגמרא להתפלל בשומע תפלה מי שקבל עליו תענית ונקראת תפלת תענית בגמ' דתענית דף י"ג ע"ב.

פרק חמישי

ברכה י"ז רצה ה' אלהינו היא ברכה א' של ג' ברכות האחרונות וברכת עבודה היא נקראת, כי בברכה זו אנו מבקשים את פני המלך ה' צבאות שיוחזר העטרה ליושנה שיוחזר עבודת הקרבנות לכהנים, ובודאי ראוי לאומרה בשכרון לב מאד. ותחינה עינינו כשוכך (ידקדק שלא יאמר כשופך) לציון ברחמים יחשוב כתשוקה עצומה עד מאד בזה"ל אני מחכה ומצפה סתי נוכח זה שתשוב לציון, ומה טוב אם יוכל האדם להוריד דמעות על תשוקה זו. בא"י המחזיר שכינתו לציון, יתן האדם הודאה גדולה ועצומה במשחבתו בזה"ל אני נותן לך ית"ש הודאה גדולה כי ידעתי שבודאי תחזיר שכינתך הקדושה לציון עיר הקרש אך אני מתפלל לפניך שתקרב ההחזרה ברחמיך הרבים כמהרה בימינו.

ברכה י"ח מודים אנחנו לך שהיא התחלת ברכה ב' של ג' ברכות האחרונות. וז"ל אבודרהם מודים אנחנו לך מלשון אך צדיקים יודו לשמך שהיא לשון הודאה, והירחי פי' משתחיים כדמרגמינן ואשחחיה אל המלך ומדינא למלכא עכ"ל. ובכריעת מודים ראשו וגופו ביחד, ויזהר האדם שיקבל ע"ע במשחבתו בכריעה זו אדנותו ומלכותו של הבורא ית"ש כעבר הכורע לאדונו. ובוה"ק פרשת משפטים דף ק' ע"א ז"ל קביה לא מקפח אגרא דשום בריון דברא בר אגון דנפקו מגו מהימנותא דילי ולא הוה בהו טב לעלמין ובר מאגון דלא כרעי במודים הני קביה עביר מגויי כריון אחרנין בנין דלא יתכני ההוא גופא דיוקנא דכיני ולא יקום לעלמין עכ"ל. ובודאי ע"ז יודה כל בר שכל מי שכורע בלא לב ולב קרוב הוא לזה שלא כרע כלל ואוי לאותה בושה, ודי הערה בזה. והזקיפה יהי' כאן ג"כ בשם כשעה שאומר ה' אלקינו דהיינו בעודו זוקף א"ע יאמר השני תיבות שאתה הוא וכשיוקף לגמרי יאמר תיבת ה' אלקינו ובודאי אדם שתשוקתו עצומה באהבת יוצרנו ובוראנו ית"ש ויתעלה וזכרו לעד ראוי לקבל ע"ע מסירת נפש באיזה ציור מיתה בעת אמירתו תיבות שאתה הוא ה' אלקינו ואלקי אבותינו לעולם ועד מגדל החרדה והשמחה שבכבו על אלקותו ית"ש ויתעלה לעולם ולעולמי עולמים עלינו, ודי בזה. צור חיינו מנן ישענו אתה הוא לדור ודור. כן הוא המשך המלות לפי פי' האבודרה"ם. גודה לך ונספר תהליך כו' שבכל עת ערב ובקר כו'. הטוב אל יחטוף תיבה זו אלא יכוין לנוכח השם יתעלה אתה הוא הטוב כי לא כלו רחמיך ואתה הוא המרחם כי לא תמו חסדיך.

ועל כולם יתברך כו' פי' על כל הטובות והנפלאות שאתה עושה עמנו בחמידות אנחנו מתפללים שיתברך ויתרומם שמך כו'.

וכל החיים יודוך סלה פי' כל העובדי גלולים יכירו גם הם אלקותך ויודוך סלה ויהללו כו' ויכנים בלבו תשוקה עצומה ע"ז מגדל אהבתו ית"ש. האל ישועתינו ועורחתינו סלה. בא"י הטוב שמך ולך נאה להודות, בכאן יכנים אדם שמחה גדולה עצומה בלבו על גודל אלהותו ית"ש ויתעלה שאין נאה להודות אלא לו לבדו ית"ש ויתעלה וזכרו לעד.

ברכה י"ט שים שלום הוא ברכה ג' מג' ברכות האחרונות שבהם מקבל פרס מרבו שמשבתו והולך לו ובודאי ראוי לאומרה בכונה עצומה. ועל כל ישראל עמך כו' נתת לנו ה' אלקינו כו'. ואהבת חסד (ולא נאבת). וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומיך. ז"ל אבודרה"ם כלומר ויהי טוב בעיניך לברך את עמך

בכל עת. כאי המכרך את עמו ישראל בשלום. ואיך ראוי לכוין בברכה זו וביחוד בהוראה של החתימה שלא מצא הכורא ית"ש ויתע' לברך את עמו ישראל רק בברכת שלום כמרו"ל בנמרא הקדושה לא מצא הקב"ה כ"י מחויב ברכה לישראל אלא השלום שנאמר ה' עוז לעמו יתן וגו'. ובודאי ראוי לאדם לדע' שיש בעולמות העליונים הקדושים עולם אחד קדוש מאד שנקרא שלום שמעולם זה באים כל ההשפעות לעולמות התחתונים וכ"מ שנזכר בתורת הקדושה שלום מרמו לעולם העליון הקדוש הזה ולזה רמזו רז"ל ששמו של הקב"ה שלום מפסוק ויקרא לו ה' שלם. וראוי לאדם להתכוון גודל מעלת ברכה של שלום שברכת כהנים אינה חותמת אלא בשלום, ולא בישר הקב"ה את אברהם אבינו אלא בשלום כמ"ש ואתה תבוא אל אבותיך בשלום גו', ולא ביקש יעקב אבינו מהקב"ה אלא השלום שנאמר ושבתו בשלום אל בית אבי וגו', ולא שבח הקב"ה את אהרן אלא בשלום שנאמר בריתי היתה אתו החיים והשלום ולא כרת כרית עם פנחס אלא בשלום כמ"ש הנני נותן לו את בריתי שלום ולא נתחנך בהמ"ק אלא בשלום כמ"ש יהי שלום כחיך גו' ולא נתכשרו ישראל אלא בשלום כמ"ש למען אחי ורעי ארברה נא שלום בך ולא נתכשרו הצדיקים בחלקם הטוב לעה"ב אלא בשלום כמ"ש ועונים ירשו ארץ והתענגו על רוב שלום, כי כל הנ"ל מרמז על עולם העליון הנקרא שלום לכן אין בכל המצות אשר יחויב אדם לרדוף אחריו כמו השלום שנאמר בקש שלום ורדפהו, הנה לא פרט פה שום מצוה מהמצות רק בדרך כללי סור מרע ועש'ט גם לא נאמר חיוב הרדיפה אך לגודל מעלת השלום פרטו בפ"ע ויחויב בו הרדיפה ג"כ כי כשהאדם רודף אחר שלום בעה"ז התחתון מעורר בזה עולם העליון הקדוש הנקרא שלום להשפיע בכל העולמות לכן בשכיל שגורם לכ"ז אפי' עבודת גלולים ר"ל מוחלין לו כמרו"ל בנמרא הקדושה גדול השלום שאפי' כל ישראל עובדי גלולים מוחלין להם שנאמר חבור אפרים עוצבים הנח לו, מכ"ז יתכוון האדם גדול מעלת ברכה זו, וז"ל הנה"ק פ' פקודי דף רמ"ב ע"א בענין ברכה של שים שלום היכלא כו' הכא איהו שלום שלום לעילא שלום לתתא שלום לכל סטרין שלום בפמליא דלעילא שלום בפמליא דלתתא כו' דאשתלמא שם מלא שם דא דאיהו שלום בכל אנון היכלין בכל אנון נהורין עלאין למהוי כלהו חד שים שלום טובה וברכה כו' עכ"ל. גם בכתבי הארז"ל מפליא לעשות בכונות עצומות ונוראות בתחימת ברכה זו ולכן יוהר האדם מאד ליתן הודאה עצומה בכונה עצומה בחתימת ברכה זו.

כתב בש"ע שי"ל פסוק יהיו לרצון אמרי פי גו' קודם אלקי נצור וראוי לכוין בפסוק זה מאד כי הוא ג"כ מעיקר תפלת י"ח שתקנו וסדרו אנשי כה"ג, ובתיבות ה' צורי וגאלי ישמה ש"ע מאד על אלקותו ית"ש ויתעלה.

איתא בטור וז"ל והכי אתמר בהגדה אמר שמואל הזריו לומר די דברים הללו זוכה ומקבל פני השכינה עשה למען ימינך עשה למען תורתך עשה למען קדושתך כו' עכ"ל הטור בקיצור. וכן איתא בכתבי הארז"ל לומר נוסח עשה למען שמך כו' ועל פסוק למען יתצון ידיריך כתב כונות נוראות ומוסף ג"כ לומר קודם יהיו לרצון פסוק יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה זהוהו בתהלים סי' ד"ה וכתב ג"כ כונות על פסוק זה וכבר מצוי הוא בסדורים כל הנוסח, אך אחי ורעי בודאי גודל מעלתם של כל הנ"ל היא הכוונה שבהם ולא אמירתם בפיו וכשפתיו לבר רהיינו בעשה למען שמך יכוין אדם בלב נשבר מאוד על חילול שמו הקדוש ובעשה למען ימינך יכוין ג"כ שהשיב אחור ימינו כעוה"ר ובעשה למען תורתך יכוין על שנמסרו רוי התורה וסודותיה

לחצונים. ויכנים צער גדול בלבו מאוד ע"ז. וכעשה למען קדושתך יכוין ג"כ כנ"ל. אח"כ יאמר פסוק יהיו לרצון פעם שנית ויזהר לומר פסוק זה בכונה עצומה מאוד כנ"ל כי בכתבי הארז"ל מביא כוונות נוראות בפסוק זה. וגם בסדורים אחר התפלה הובא גודל מעלת פסוק זה ועיי"ש. ודי הערה בזה.

ואחר אמירת יהיו לרצון יפסיע ג' פסיעות לאחוריו והוא דינא דגמרא והובא ג"כ בטור וז"ל הגמרא דיומא ד' נ"ג ארישכ"ל המתפלל צריך שיפסיע ג' פסיעות לאחוריו ואח"כ יתן שלום ואם לא עשה כן כאלו לא התפלל ופי' רש"י ראוי לו שלא התפלל כלומר נח ה"י לו אם לא התפלל כלל. עכ"ל רש"י. ומעם לנ"ג פסיעות אלו ע"ד הפשט שהוא כעבר הנפטר מרכו לכד הסוד הגדול והנורא שלתקון ג' פסיעות אלו בעולמות העליונים הקדושים להבאים בסוד ה' להמעיין בכתבי הארז"ל. עתה אחי ורעיי אהובי נפשי ע"ז יודה כל בעל שכל יתנו עידיהם ויצדקו ויאסרו אמת כי מי שפוסע ג' פסיעות אלו כמצות אנשים מלומדה בלא כונה כלל אפי' ע"ד הפשט שהוא כעבר הנפטר מאדונו רק רגליהם לא ילכו ילפתו אורחות דרכם על צד ההרגל שזה לא יחשב לו לעבודה כלל לצאת ידי חובתו שמחויב מדינא דגמרא והרי הוא כאלו לא התפלל כנזכר בגמ' הני"ל מבואר ואם לא עשה כן הרי הוא כאלו לא התפלל ואוי לאותו בושא ואוי לאותו כלימה שכמ"ל תפלות של כמה שנים שלא היו נחשבין לתפלות כלל אף אם התפלל התפלות ככונה כראוי ואוי ואבוי ענו לה על אותו כלימה שהרי הוא כאלו לא התפלל כמה שנים כלל וכלל ואכל ושתה על הדם ועבר ג"כ אל"ת ולא תאכלו על הדם כראי' בפ"ק דברכות ד"א א"ר יוסי בר חנינא משום ראבי"י מאי דכתיב לא תאכלו על הדם לא תאכלו עד שתתפללו על דמכם עכ"ל. וזולת בטור התפלה שמצווה מפסוק ולעכדו בכל לבבכם כרז"ל לא די בזה שהוא כלל התפלל אלא נח ה"י לו אם לא התפלל כלל כפרשי הני"ל נמצא עתה שהמתפלל בלא פסיעות לאחוריו אחר תפלתו ענשו כפול יותר משלא ה"י מתפלל כלל ואוי לאותו הבושא לכן יזהר האדם לצייר במחשבתו שהוא פוסע לאחוריו מכלל השכינה הקדושה ממש כי מ"ל כל הארץ כבודו. גם מבואר בזה"ק במאמר שהעקתתי לע"ל שבדאי השכינה כנגדו בשעה שהוא מתפלל ועיי"ש. ויעשה הג' פסיעות בכוונה והכנעה גדולה מסש כעבר הנפטר מאדונו וז"ל זה"ק פ' פקודי ד' רס"ב ע"א שים שלום וברכה האי בי"ג כד אשתאי"ל (פי' כשנפטר) מהיכלא דא לנפקא לבר (פי' בני' פסיעות) ישוי גרמי' כמאן דנפיק מחברותא דמלכא ומגו היכלי' וימאך גרמי' קמי' אבל יחדי גרמי' דהא קדמא איהו לנטלא עטרה דמשיכו דברכאן דנגדן מיחודא דמארי' דא איהו בר דאיהו מהיכלי' דמלכא דהא כהאי שעת' דקא נפיק מקמי מלכא כו' קביה קארי לפמלי' דלעילא ואמר לין כתיבו להאי בי"ג פלגי' מאינון דאקרון חושבי שמו כו' כדון אכתיבו ל"י ואתרשים ואשתמודע לעילא ואתרשים ואשתלים איהו לעילא ותחא ומאן דלא אשתלים ולא קשיר קשרא דמארי' כדקאמרן כד קריב קמי' מארי' וצלא צלותי' ולא חייש על יקרא דמארי' טב ל"י דלא אברי וקביה אמר כתבו את האיש הזה עירירי גבר לא יצלח בימיו ודא איהו גוזל אביו ואמו הכא אשתלים כלל כו' עכ"ל. ודי בהערה זו. ויזהר שיעשה כל הג' פסיעות בכריעה א' כמבואר בטור ובש"ע סי' קכ"ג דין זה מבואר בגמרא והובא בב"י א"ר חייא בר' רב הונא חזינא להו לאבוי ורבא דפסעי להו ג' פסיעות בכריעה א' עכ"ל הגמרא. לכן יזהר מאוד בזה. ואחר שפסע ג' פסיעות בעודו בכריעתו יאמר עושה שלום כמרומו וישתחוה לשמאלו ויהשוב במחשבתו שמשתחוה ממש כנגד השכינה

ש ע ר ת פ ל ת י"ח ח מ י ש י צ ה

הקדושה ונותן לה בזה כבוד. ואח"כ יזקוף מעט וישתחוה לימינו ויכוין ג"כ כוונה זו ויאמר והוא יעשה שלום עלינו וכן הוא מבואר מזה"ק פ' פנחס ר' רכ"ט ע"א בר"ם שצריך כריעה וקיפה לשמאל וליומין דו"ל בר"ם בעושה שלום במרומו ד'. כריעה וקיפא לשמאל וכריעה וקיפא לימיני. והאי איהו נותן שלום לשמאלו וימינו לשמאל רבו וליומין רבו עכ"ל. ואח"כ יזקוף וישתחוה לפניו השתחווא גדולה ויכוין ג"כ כוונה הנ"ל ככושה ובהכנעה גדולה ויאמר ועל כל ישראל ואסרו אמן. ודי בזה. ואח"כ יה"ר כו' כמו שהובא בשי"ע ג"כ.

ויוהר שלא יחזור למקומו תיכף אלא יעמוד במקומו שיעור הנזכר בשי"ע והוא מדינא דגמרא והובא בטור וז"ל אחר משימי דרב מרדכי כיון שפסע ג' פסיעות לאחוריו התם מכעי לוי למיקם משל לתלמיד שנפטר מרכו שאם חוזר מיד דומה לכלב ששב על קיאו שמופו הוכיח על תחילתו שלא פסע לאחוריו כדי לפטור מרכו כיון שחזר אליו מיד. עכ"ל ודי בזה.

פ ר ק ש ש י

אחר התפלה בלחש יכין האדם עצמו לשמוע התפלה בהחזרת השי"ע ויוהר מאוד לשמור מחשבתו מהרהורים בטלים רחמנא לצלן רק לשמוע חיבות השי"ע ויכוין בהם כוונת התפלה ממש אלו כמתפלל בעצמו ויחשב לו כאלו התפלל עוד שוב שני' וכענית אמן על ברכי השי"ע יחשב לו ג"כ לתפלה וכ"כ האבודרה"ם שהמתפלל עם הצבור נוטף שכר על שלש תפלות שכר תפלה בלחש ושכר שמיעתן משי"ע ושכר ענית אמן כי גדול העונה אמן יותר מן המברך עכ"ל ויוהר האדם מאוד ומאוד בעניית אמן כי לפום גמלא גמילות גודל שכרו על ענייתו אמן כן גודל ענשה רחמנא לצלן למי שאינו נוהר בענייתו או שעונה בלא מתכוון כוונה הראוי לה כפי הברכה רק הוציא חיבת אמן כמצות אנשים מלומדה כי לפי שינוי הברכות כך שינוי כוונת אמן כי ארבעה הם חלוקי ברכות תפלות וברכות המצות. וברכות הנהנין. וברכות השבה וההודאה וכלל זה יהיה בידו של אדם בכוונת עניית אמן שצריך לכיוין בה ממש ככוונת המברך הברכה באיזה ברכה שיהי' כפי שביארתי בעז"ה כוונת המברך של ברכת השחר וברכות של תפלת י"ח וכפי שיבוא באורו לפנינו בעז"ה כוונת שאר ברכות ויוהר האדם העונה אמן לכיון ממש ככוונת המברך.

אחיי ורעי אהובי השם ואהובי נפשי תדעו נאמנה כי כמו שמברך איזה ברכה צריך לדרך בכונה עצומה מאד כאשר בא זכרונו לטובה לפנינו כמה פעמים בפרקים הקודמים שהכל הולך אחר הנוף המחשבי כי שרי גופו של ברכה אחר הנוף המחשבי והעיקר בכרכה הוא המחשבה כמו כן בעניית אמן העיקר הוא המחשבה עם ענייתו וע"כ צריך לכיון בעניית אמן יותר ויוהר כי לפי מעלות ושכר העונה אמן יותר מהמברך כן צריך ג"כ כוונתו יותר עצומה מן המברך. וז"ל האבודרה"ם כי המברך דומה לשרט שלא נתקיים בב"ד ויכול אדם להכחישו ואחר שהוא מאושר ומקויים עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע כך אמן קיום חותם הברכות עכ"ל. וז"ל הטור סי' קכ"ד אר"ז מ"ד שומר אמונים נוצר ה' אלו שאומרים אמן באמונה אומר שי"ע מחיה מתים והם עונים אמן ועדיין לא ראו תחיית המתים ומאמיני' בהקב"ה שמחיה מתים. אומר שי"ע ברוך גאל ישראל והן עונים אמן ועדיין לא נגאלו ומאמינים שעתידי הקב"ה לגאלם. אומר שי"ע בונה ירושלים ועדיין היא כחורבנה ומאמינים בהקב"ה שעתידי לבנותה ועונין אמן

הוי אומר נוצר ה'. אריש כל העונה אמן בכל כחו פירש בכל כונתו פותחין לו שערי גיע שנאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים אית אמונים אלא אמונים אלו שאומרים אמן. עכ"ל הטור. הרי מבואר מלשון חז"ל שמביא הטור שעיקר עניית אמן היא היא הכוונה שבה שמחשב במחשבתו ולא עניית התיבה בלבד. וכיכ הטור בס"י הני"ל וז"ל ויענו אמן אחר כל ברכה וברכה כו' ובכוונה שיכוין בלבו אמת היא הכרחה שבירך המברך ואני טאמין בזה כי אמן הוא לשון האמנת דברים. עכ"ל. וכוה"ק פ' וילך ד' רפ"ה ע"א ז"ל א"ר יהודה ובזוי יקלו מאן דלא ידע לאוקיר למארי' ולא אתכוין כאמן דתנינן גדול העונה אמן יותר מן המברך כו' וכד ישראל לתתא משמרין לאתבא אמן ולכוונה לבייהו כמה דאצטרך כמה פתחין דברכאן רברכין פתחין לוי לעילא כמה טבאין משתכחין בכלהו עלמין כמה הרו ככלא. מאי אגר להו לישראל דגרמין האי. אגר להו בעלמא דין ובעלמא דאתי בעלמא דין בשעתא דאעקין להו לישראל ומצלין צלותא קמי מאריהון קלא מכרוי בכלהו עלמין פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים אית אמונים אלא אמונים. פתחו שערים כמה לישראל פתחין להו תרעין רברבן כך השתא פתחו שערים ותחבבל צלותהון מאנון דעאקן להו. האי בעלמא דין. בעלמא דאתי מאי אגרייהו. דכד יפוק ב"ג מהאי עלמא דהוה שומר לאתבא אמן מאי שומר כלוי נטיר ההוא ברכה דאמר ההוא דמברך ומחכה לאתבא אמן כמה דאצטרך. נשמת' סלקא ומכרוי קמי' פתחו שערים קמי' כמה דאיהו הוה פתח תרעין כל יומא כד הוה שומר אמונים כו'. תאנא כל מאן דשמע ברכה מההוא דמברך ולא אתכוין כאמן עלוי נאמר ובזוי יקלו כר"א לכס הכהנים בזוי שמי. מאי עונש' כמה דלא פתח ברכאן לעילא כך לא פתחין לוי ולא עוד אלא כד נפיק מהאי עלמא מכרוי קמי' ואמרי טרוקו גלי קמי' דפלגני' ולא ליעול ולא תקבלון לוי וזי לנשמת'. תאנא חייבין דגיהנם כלהו סלקי במדורין ידעין כו' אית מדורא בתראה תתאה דכולהו. וההוא מדורא הוי מדורא על מדורא כו' וההוא אקרי שאול תחתית שאול הוא מדורא חד תחתית הוא מדורא תתאה ובג"כ אקרי ארץ עיפחה תחתית ואקרי אבדון, וע"ד כתיב שאול ואבדון וכלהו מדורין לא אכפלו וכלהו לא עיפין בר מהאי. ותאנא מאן דנחית לאבדון דאקרי' תחתית לא סליק לעלמין וההוא אקרי גבר דאשצוי ואחאביד מכלהו עלמין. ותאנא לההוא אתר נחתין להנהו גברי דמכזי לאתבא אמן. ועל אמן סגי' דאתאבירו מניה דלא חשיב להו דיינין ליה בגיהנם ונחתין ליה בההוא מדורא תתאה דלית בה פתחא ואתעביד ולא סליק מינה לעלמין. וע"ד כתיב כלח ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה. ולא והא כתיב כו' עכ"ל. אחי ורעי תן דעתך ולבך שם במאמר הני"ל והאיך ומה יתאונן אדם חי כמה שנים שנגזו וכן עברו ופלגי סים חרד עיניו על לא שמרו עניית אמן כראוי יומס לא ישכב וליעה לא ינוח ספחד לכו אשר יפחד ומטראה עיניו אשר יראה יירה בשאול תחתית ולנצה לא יראה אור כני"ל בוח"ק ועיקר כוונת הזה"ק בעניית אמן היא כוונת' ולא אמירת התיבה בלבד כמבואר בלשוננו הקדוש ובזוי יקלו מאן דלא ידע לאוקיר למארי' ולא אתכוין כאמן גם מלשונו וכד ישראל לתתא משמרין לאתבא אמן ולכוונה לבייהו כמה דאצטרך כו'. ובפרשת תרומה ד' קע"ח ע"א ז"ל מאי ובזוי יקלו דא הוא מאן דלא ידע לאחרא שמא קרישא ולקשרא קשרא דמהימנותא ולאמשכא לאתר דיצטרך ולאוקיר שמא דמארי' מב לוי דלא אתכרי וכיש מאן דלא אתכוין באמן עכ"ל הרי מבואר שעיקר עניית אמן הוא הכוונה שבה ולא עניית התיבה בלבד. ועיקר הכוונה של עניית אמן היא השמחה והתורה במחשבתו על גדול אלהותו ית"ש

ששמע שבת והודאה אמיתית שאינה כוזבת כשום אופן יצא מפי המברך ליוצרו ובוראנו ית"ש ועונה אמן ומכוין כמחשבתו אמת ההודאה שיצא מפי המברך ליוצרו ית"ש גם ממאמר הנ"ל יתלהב לב האדם להשתדל ולהתאמץ לשמוע הברכה מפי המברך כדי לענות אחריו אמן לתת בזה נחת רוח ליוצרו ב"ה וכ"ש כמבואר במאמר הנ"ל מאי שומר כלומר נטיר ההיא ברכה דאמר ההוא דמברך ומחכה לוי לאתבא אמן כמה דאצטרך כו' ויותר מאוד כאמן הטופה ובאמן יתומה כנוכר בטור ובשיע סי' קכ"ד וע"ש ודי בהערה זו. והובא בזה"ק ובחקונים בכמה מקומות שיהיה האדם ליתן בכל יום צדקה לנשמתו היינו נוטריקן של תיבת הצדקה וז"ל התיקונים תקונא תשסרי ד' מ"א ע"א אין צדקה אלא תפלה צ' אמנים ד' קדושות ק' ברכות ה' חמשה חומשי תורה וזהו צדקה תרוסם גוי ועליו נאמר לאכרהם ויחשבה לו צדקה כו' עד כאן לשונו בקיצור, גם יחד לענות ברוך הוא וברוך שמו על הברכות ככוונה עצומה וכשמחת הלב באלהותו יתברך שמו ויתעלה ומוכא בטור סי' קכ"ד ועיי"ש אך יש מקומות הידועים בתפלה שאין לענות בהם ב"ה וב"ש ועיין במ"א.

ובהגיע הש"ץ לקדושה יכוין ויזמין א"ע לענות קדושה עם הצבור בהתלהבות גדול ובשמחה עצומה מאוד וגדול מעלתה הובא בזה"ק בכמה מקומות ובז"ח ד' ע"ב ז"ל בקצור והמן אית חד היכלא מרקמה בכמה גוונין כמה ציונין ובי' קיימין כל אנן דמקדשי שמא דמאריהון באמירה בכל יומא לבתר דמברכין לוי ואמרין ברוך ה' המברך לעולם ועד ומקדשין לוי לבתר בקדושה משולשת וההוא היכלא אקרי משלש כד"א היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה וההוא היכלא איהו משולש, עכ"ל. וכתב האר"ז"ל שיכוין במחשבתו לקדש בקדושה זו להשם יתעלה ויכוין לקיים מ"ע של ונקדשתי בתוך בני ישראל ויכוין רגליו כאחד וכשיאמר נקדש את שמך בעולם יקבל עליו מסירת נפש ע"כ, וכוונה הפשוטה של קדושה היא כוונה שהובא בשל"ה, בקדוש ראשון יכוין אתה קדוש בעולמות העליוני' ובקדוש ב' יכוין אתה קדוש בעולמות התחתוני' ובקדוש ג' יכוין אתה קדוש לעולם ולעולמי עולמים וכוונה זו היא פ"י התרגום שהתרגום של קדוש ראשון הוא קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתיה. ושל קדוש הב' קדיש על ארעא עובד גבורתיה. ושל קדוש הג' קדיש לעלם ולעלמי עלמיא. ובתיבות מלא כל הארץ כבודו ימשיך עליו קדושה מלמעלה ויכוין במחשבתו הריני ממשיך קדושה עלי לעבודת בוראי ית"ש וכוונה זו היא בזה"ק פ' אמור ד' צ"ג. ויאמר תיבות של נקדש את שמך בעולם וג' קדוש קדוש קדוש בקול רם האר"ז"ל. וישא עיניו למעלה למרום בעת אמירת הקדושה וז"ל הטור בסימן קכ"ה בסדר הקדושה, ובני אשכנז וצרפת נותנין עיניהם למעלה ונושאיין גופם כלפי מעלה ומסך למנהגם מספר היכלות ברוכים אתם לה' שמים ויורדי מרכבה, אם האמרו ותגידו לבני מה שאני עושה בשעה שמקדשין ואומרים קדוש קדוש קדוש ולמרו אותם שיהיו עיניהם נושאיין למרום לבית תפלתם ונושאיין עצמן למעלה כי אין לי הנאה בעולם כאותה שעה שעיניהם נושאות בעיני ועיני בעיניהם עכ"ל הטור. ובברוך כבוד ה' ממקומו יכוין האדם כוונה פשוטה ממקומו פ"י ממקום שהוא שאפ"י המלאכים אינם משיגים מקום כבודו ית"ש לכן שואלים זל"ז איה מקום כבודו. ובימלך יכנים האדם שמחה עצומה בלבו עוד יותר ויותר על שיש לו אלוה שאלהותו לרור דורים ולעולמי עולמים ולא יכוב לנצח וביחוד השמחה והחדוה על שמכנה אלהותו ית"ש ויתעלה עלינו ונקרא אלהי ישראל אלהיך ציון. ומה מאוד ראוי להתלהב אז לב איש הישראלי ולהכניס בלבו שמחה עצומה עד מאוד ע"ה. ודי בהערה

זו. וכהגיע שיץ למודים יאמר מודים דרבנן בכוונה עצומה כי נוסח זה דמודים רבנן מפורש בגמרא.

ברוך אל ה' יהודאות. ובמור מביא בשם אביו הרא"ש ז"ל שהי' נוהג לכתום בשם ברוך אתה ה' אל ה' יהודאות והוא מהירושלימי וכן הביא האבודרה"ם.

ברכת כהנים יוהר השי"צ מאוד מאוד לאוסרה בכוונה עצומה וז"ל הו"ח ד' מי ע"ג ת"ח כיון דשי"צ עביד צלותי' ואחא לברכא ברכתא דכהנא אצטרך וודאי לכונה ברעות' דלכא לברכא לוי' לעמא קדישא דבעובדא ובמלולא קשיר קשורא דיוחודא וישתכח דעל ידי מתברכינן עלאין ותתאין וכדון בעי לוי' ש"צ למימר יברכך ה' כו' ווי לוי' למאן דאתי למפתי למארי' בלכא רחיקא ולא ברעותא שלימתא כד"א ויפתהו כפיהם ובלשונם יזכו לו ולכם לא נכון עמו ודא הוא שליחא דצבורא כו' ואחפנים ההוא כינ' לעילא ותתא ווי לההוא כינ' דפנים צלותא פולחנא דמארי' עלוי' כתיב כי חבאו לראות כו' עכ"ל. הנה מגודל אוהרת הוה"ק שיאמר השי"צ פסוקים אלו בכוונה עצומה כמ"ש בלשוננו הקדוש כיון דשי"צ עביד צלותי' ואתא לברכא ברכת כהנים אצטרך ודאי לכוונא ברעותא דלכא לברכא לוי' לעמא קדישא כו' ווי לוי' למאן דאתי למפתי למארי' בלכא רחיקא כו' בזה ראוי לעורר לכותם של שלוחי דצבורא שיהרו בזה מאוד ומאוד כשיגיעו לברכת כהנים יכינו לבם מתחלה לומר אלו ג' פסוקים לשם ברכה לברך עם ישראל כמ"ש בזה"ק הנ"ל לברכא לוי' לעמא קדישא ולא יקראו פסוקים אלו כקורא בתורה וכיחוד בשעת אמירת הפסוקים יכינו לבם לברך עם ישראל בלב שלם מאוד ומאוד כמ"ש בזה"ק הנ"ל לכוונא ברעותא דלכא לברכא לוי' לעמא קדישא. גם יוהר מאוד בדקדוק התיבות היטיב כמ"ש לעיל בשער ב'. ואידי דזוטמן מלייהו הנני שם לפניך כל ג' ברכות של ברכת כהנים ואעשה פסיק בין כל תיבה שצריכה פירוד בין הדבקים בכדי לזכות את הרבים שירגילו לשונם לדבר מישדים כאשר תחזינה עיניכם ולמראה עיניך תשפוט כאשר אציגם לפניך דבר והפוכו כי נעים כי תשמרם פן תכשל ותאשם ח"ו. יברכך | ה' | וְיִשְׁמְרֶךָ | יאר | ה' | פניו | אליך | ויחונך. ישא | ה' | פניו | אליך | וישם לך שלום ואשר לא שם לבו לדבר התיבות בפירוד בין הדבקים מפאת מהירת המכתא יקרא יְבָרַךְ דְּדָנִי ואשמך יָא דְדָנִי פְּנֵי וְלִיךָ ויחונך. אשא אֲדָנִי פְּנֵי וְלִיךָ וישם לך שלום. אחיי ורעיי דעו נא וראו אם השי"צ אומר ברכת כהנים בלי פירוד בין הדבקים ומעוות התיבות כאשר עיניך לנוכח יביטו תיבות שאינם כתובים כלל בתורה הקדושה איך יעלה לרצון לפני הכורא ית"ש ויתעלה ועל כיוצא בזה נאמר מי כקש זאת מידכם וגו' ע"כ צריך ליוהר בזה מאוד וישא ברכה מאת ה' ויקום בו זאת נחלת עבדי ה' וגו' ודי בהערה זו.

פרק שניעי

מצות עשה מן התורה להתודות כל גבר על חטאיו שנאמר ותתודה אשר חטא וגו' והוירוי אחר תפלת י"ח כל אדם חייב עלי' בשעורו שיעור יידידות מכתבי הארז"ל ממה שמבואר בזה"ק גדול תועלת והחייב של הוירוי אחר תפלת י"ח של שחרית ומנחה והחי יתן א"ל לבו שאף אם יתפלל במנין שאין אומרים וידוי אחר תפלת י"ח יאמר הוירוי ביחודות כי הוירוי הוא תועלת גדול לאדם בתמידות. אך חיוב הוירוי תיכף אחר תפלת י"ח מבואר בזה"ק וז"ל ז"ח דף ל"ה ע"א לכתר דמסיים צלותא ואודי על חובי נפילת אפים כו' מ"ט כגין דכיון דצלי צלותי' ואודי על חובו סכאן ולהלאה

אחזי גרמי' דמסר נפשי' למארי ברחימו כו' עכ"ל בקיצור. נמצא מגולה מזה"ק הנ"ל שאחר תפלת י"ח יתודה. וגודל התועלת של הוידוי לאדם מבואר פ' פנחס דף רל"ח ע"א וז"ל אצטרך לבינ' לפרשא חובי כל' חד וחד כמה דאיהו בגין דמאן דמפרש חטאוי לא אתמסר דיני' אלא בידא דמלכא קב"ה בלחודוי ומאן דדאין ל"י איהו למב כו' וכל' בי דינא בדל"ין מיני' וע"ד אצטרך לון לפרש' חובין דכל' שייפא ושייפא וכל' מה דעביד בפרט הה"ד חטאתי אודיעך וגו' לכתר ואתה נשאת עון חטאתי מל' עכ"ל וגודל התקון של הוידוי בעולם העליון מבואר בפרש' ויקרא דף כ' ע"א וז"ל כל' בר נש דמכסי חטאוי ולא מפרש לון קמי' מלכא קדישא ויתבע עלייהו רחמי לא יהבין ל"י למפתח פתחא דתשובה בגין דאיהו אכסיף מני' ואי איהו פריש לון קמי' קב"ה חיים עלי' ויתגברון רחמי על דינא וכיש אי איהו בכי דהא כל' פתחין סתימין איהו פתח ואחקבל צלותי וע"ד פרישו דחטאוי יקרא הוא דמלכא לאגברא רחמי על דינא וע"ד כתיב זוכה תודה יכבדנני מהו יכבדנני תרין כבודין אינון חד לעילא וחד לחתא חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי עכ"ל. הרי מבואר גודל התיקון בעולמות העליונים שעושה האדם בוידוי חטאיו שגורם התגברות הרחמים על הדין וכזה עושה כבוד גדול להבורא יתיש ויתעלה כמבואר כזה"ק הנ"ל לבר תועלתו שעושה לעצמו בזה הוידוי. ודי בהערה זו.

אך דעו נא אחי ורעיי כי עיקר הוידוי הוא מה שיודע בעצמו מנגעי לבבו כמבואר בזהר פינתם הנ"ל לפרשא חובין דכל' שייפא ושייפא וכל' מה דעביד וכל' נגעי לבבו כמראה אליו יתורע בנוסח אשמנו על סדר אי"ב למשל אם יודע בעצמו שלא היה נזהר באכילה של אחרון בלילה מאכילות אסורות דהיינו שלא היה נזהר לברוק היטיב המאכל מנמלים שקורין מיכ"בין וכיוצא או ידע אינש בנפשי' שאכל אכילה מרובה וגסה ומחמת זה היה ישן יותר מכשיעורו ובא כשבי"ל זה ל"די בטול תורה הקדושה גם לפעמים ל"די בטול תפלה עם הצבור יתודה ע"ז באות א' מנוסח אי"ב של אשמנו וכך יהיה אומרו אשמנו. אכלתי מאכילות אסורות אכלתי אכילה מרובה וגסה ובעבור זה אתא ביטול תורה ותפלה ל"די. ובאות ב' יאמר כגדנו. ברכתי ברכות הנהנין שלא בכוונה או ברכת השחר וביחוד ברכת המזון אם יודע בעצמו שפשע בזה שהיא מצות עשה דאורייתא ושאר נגעי לבבו שמתחילין באות ב' וכן על כל דבר פשע וחטאה קלה וחמורה ברעה אשר ימצא אהו עמו יתודה כנ"ל היינו בכל אהו מאשמנו כנ"ל. וזאת למודעי שעיקר הוידוי הוא החרטה ועזיבת החטא שיתחרט האדם בלבו חרטה גמורה וחלוטה על העבר ויקבל בלבו על להבא לעשות גדרים וסייגים שבזדאי לא ישוב לכסלה עוד לבא ל"די עון זה. וזה מבואר בגמרא הקדושה במסכת תענית דף י"ז א"ר אדא בר אהבה אדם שיש בו עבירה ומתוודה ואינו חוזר בו למה הוא דומה לאדם שתופס שרץ בידו שאע"פ שטובל בכל מימות שבעולם לא עלתה לו טבילה זרקו מידו כיון שטבל בארבעים מאה עלתה לו טבילה שנאמר ומודה ועוב ירוחם עכ"ל הגמרא. וז"ל הוה"ק פרשת בא דף מ"א ע"א חובא איהו על בר נש לאשתעי תדיר קמי' קב"ה ולפרסמי ניסא בכל' אנון ניסין דעבד כו' בגין דאינון סלין סלקין וכל' פמליא דלעילא מתכנסין וחמאן לון אודאן כוליהו לקב"ה ואסתלק יקרא עלייהו עילא ותתא כגוונא דא מאן דאשתעי ומפרש חטאוי על כל מה דעבד אי תיבא למאי אצטרך אלא מקטרגא קאים תדיר קמיה קב"ה בגין לאשתעי חובי בני נשא ולמתבע עליהון דינא כיון דאקדים כ"נ ומפרש חטאוי כל' חד וחד לא אשאייר פטרא דפומא לההוא מקטרגא ולא יכיל למתבע עליהון דינא דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא ולכתר משתעי

יסוד ושורש העבודה

ק

ומקטרג פלוני עבד כך ועיד אצטרך ל'י' לבר נש לאקדמא ולפרש חטאיו כיון דמקטרגא חמי דא לית ליה פטרא דפומא עלי' וכדין אתפרש מניה סכל וכל אי תב בחיובתא יאות ואי לאו הא מקטרגא אשתכח עלי' ואמר פלוני דאתא לקמך בחוקפא דאפין (פי' בעזות פנים ר"ל בזה שפירש עונותיו) בעיט' במארי' חוכיו כך וכך כו'. עכ"ל. הרי לפניך מבואר שעיקר גדול מעלת הוידוי לפרש חטאיו כל חד וחד ויצורף עטה החרטה ועזיבת החטא וביחוד עשיית תשובה כמבואר בזה"ק הנ"ל אי תב תיובתא יאות כו' ואלמלא לא נכתבו ראויים הם להכתב שכל מי שיש לו מוח בקדקדו יודה על זה שוידוי ומחילה אפילו לפני כשר ודם שחטא כנגדו בלא תשובה הוא חוצפא ועזות גדול וק"ו ביב של ק"ו היא חוצפא כלפי שמים לפני הכורא יתיש ויתעלה, וראוי לומר סדר הוידוי בדמעות שלישי כמבואר בזה"ק פ' ויקרא הנ"ל דכתב שם איהו ככי כו' וצער עצמו צער גדול לאין ערך על שהגדיל לעשות להרשיע ולסרוד במלך מיה הקביה וכאיהו פנים יבא לפניו יתיש אחר פטירתו מעה"ז אוי לו ואוי לנפשו ויככה הרבה ככה ע"ז מאוד ואף אם הוא קשה בטבעו להוריד דמעות עכ"פ יתמרמר לבו בקרבו בשכרון ואנחה המשכרת הגוף בשעת אמירת הוידוי בלבו אוי ואיך אשא פנים ואיך ימתק אל חכי אכול ושחות כי השתות יהרסון עיי עונותי הרבים ויצער בלבו צער גדול ולא יהא הוידוי אצלו כמזמר באיזה זמר. ודי בהערה זו.

ויותר לומר תמיד אחר הוידוי פ' ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו בהכנעה גדולה ובכוונה עצומה. ומ"כ וז"ל אמרו בפסיקתא א"ל הקב"ה למה"ש כואו ואודיעה אתכם צדקתם של בניי שאני מענתיים בעה"ז כמה פעמים צרות ויסורים הכאים עליהם בכל דור ודור ובכל שעה ושעה ולא בעטו בהם שקוראים עצמם רשעים וקוראים אותי צדיק והם אומרים כלשון הזה אבל חטאנו עוינו כו' כי אמת עשית ואנחנו הרשענו. עכ"ל הפסיקתא. ואחר הוידוי יאמר בצבור הי"ג מדות ככוונה עצומה כי גם זה הוא תקון גדול מסדר תקוני התפלה ע"פ כתבי האר"י ז"ל. וגודל מעלות הזכרתם הוא ידוע מהגמרא הקדושה. גם בזה"ק ז"ל בפרשת שלח ד' קפ"א ע"ב ועתה יגדל נא כה ה' כאשר דברת לאמר, לאמר למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין לאמר למימר דא בשעתא דעקתא למימר דא בשעתא דרווחא ומי הוא ה' ארך אפים וגו'. עכ"ל בקצור. ויאמר כל מדה וכדה במחון גדול ויעשה הפסק גדול בין כל מדה ומדה ויעשה הכדל במכטא בין ארך אפים שלא יאמר ארך אפים גם ידקדק במלח' ורב שלא יאמר ורך גם יהא נוהר ליתן הפסק בין ב' היות של התחלת י"ג מדות ה' | ה' כי כן מנעימי טעם הנגינה שמו פסיק בין אלו ב' שמות בתורה. אך ביחידות אין לומר י"ג מדות. ויותר ג"כ לומר פסוק ויעבור ה' על פניו ויקרא ולא כיש מי שנוהגין להתחיל ה' ה'. נפילת אפים תיכף אחר הוידוי וי"ג מדות ודוקא מיושב, ועיקר נפילת אפים ע"פ זה"ק וכתבי האר"י ז"ל הוא דוקא באמירת מזמור כיה לדוד אליך ה' נפשי אשא עד סוף המזמור ועיקר התקון ע"פ זה"ק וכתבי האר"י ז"ל בנפילת אפים זה לכסור עצמו כבהשבה על ק"ה בזה המזמור בפסוק אליך ה' נפשי אשא וז"ל בזה"ל ד' ל"ה ע"א דכיון דצלי צלותא ואודי על חוכיו סכאן ולהלאה אחוי גרמי' דכסר נפשי' למארי' ברחימו לדוד אליך ה' נפשי אשא כו' ברעותא דלכא ישוי גרמי' לקב"ה דכסר ל'י' נפשי' ברחיכו וקב"ה חשיב עלוי' כאלו נמיל נשמת' מיני' וע"ד צריך למנפל בארעא ככת בשעתא דיימר נפילת

אנפין בגין דאית חוכין דעכיד כ"ג דלא מתכפרין אלא במוחא כדכתיב אם יכופר העון הזה וגו' והשתא דאתחשיב ל"י דנטייל קב"ה נשמת' ואיהו יהיב לה ברעות' וההיא שעתא קיימו לכפרא על חוכי ואשלים לכל סטרין כו'. עכ"ל בקצור. אך כלפי גודל התקון והשכר של האדם המכין בפסוק זה מסירת נפש כראוי כן הוא גודל העונש רחמנא לייצ"ן למי שאינו מכין כראוי וז"ל הזה"ק פ' במדבר ד' ק"כ ע"ב ת"ח כיון דבר נש עכיד צלותא בעיבדא ובמלולא וקשיר קשורא דיתורא אשתכת דעל ידו מתברכין עילאין ותתאין כרין בעי ל"י לב"ג לאחזאה גרמי' בטר דסיים צלותא דעמידה כאלו אתפטור מן עלמא כו' דהא אודי חטאוי וצלי עלייהו השתא בעי לאתכנשא כו' ולמנפלא ולימא לגבי' אליך ה' נפשי אשא כו' ויחזי כ"ג גרמי' כאלו פטור מן עלמא כו' ותקונא דא בעי בכוונה דלכא וכדין קב"ה מרחם עליו ומכפר ל"י לחובי זכאה הוא כ"ג דיע למפתי ל"י ומפלח למארי' ברעותא ובכוונה דלכא ווי ל"י למאן דאתי למפתי למארי' בלכא רחיקא ולא ברעותא כד"א ויפתוהו בפייהם ובלשונם יזכו לו ולבם לא נכון עמו הוא אומר אליך ה' נפשי אשא ולא כו' כל מלוי אלא בלכא רחיקא הא גרים ל"י לאסתלקא מעלמא עד לא מטון יומי כו' וע"ד בעי כ"ג לארבקא נפשי ורעותא במארי' כו'. עכ"ל בקיצור. לכן בשביל חומר העונש ר"ל של מניעת כוונת הלב בפסוק זה של המזמור נהגו העם לומר מזמור אחר כנפילת אפים והוא מזמור ו' אל באפך תוכיחני. אך ראוי וישר לאדם אף שיאמר מזמור ו' בשעת נפילת אפים כנהוג עכ"פ בעת שיאמר רחום ותנון חטאתי לפניך אחר נטיית הראש על היד בין הברכים יקבל עליו מסירת נפש בציור איזה מיתה בכוונה עצומה ואחר כן יאמר הנוסח כנהוג ה' מלא רחמים רחם עלי לפי שעיקר נפילת אפים היא המסירת נפש שבה, ואף כיום ב' זה' שאומרים תיכף אחר הוידוי תפלה של והוא רחום עכ"ז יקבל עליו מסירת נפש תיכף אחר הוידוי וי"ג מדות אף מעומד ורחמנא לכא בעי. ואחר המסירת נפש יאמר התפלה של והוא רחום עם הצבור אך בכתבי האר"י ז"ל מזהיר מאוד שנפילת אפים יהי' תמיד תיכף אחר י"ג מדות אף כיום ב' זה' ותפלה של והוא רחום יאמר אחר נפילת אפים ובודאי כמי שלא יתראה עליו כזה יהא בפני הבריות סוטר עליו להתנהג כן.

פרק שמיני

והוא רחום שאומרים כב' זה' יזהר האדם לאומרה בכוונה ובשכרון לב מאוד ומה טוב אם יוכל להוריד דמעות בשעת אמירת והוא רחום. ומבואר בב"י ובש"ע סי' קל"ד שאומרים אותו בקול רם ומעומד דוקא וכ"ל התפלה זו נחקנה על צער השכינה ועל חרבן הבית ולחנן ולבקש על עונותיו ג"כ, וכבר הודעת'ך בתפלת י"ח האי כללא בכ"מ שזכר לשון שמך עשה למען שמך והושיענו למען שמך וכיוצא רומז על השכינה הקדושה, לכן הוא להב שבכללות ככ"מ אשר יזכור תיבת שמך בתפלה זו יחשוב אדם במחשבתו בזה"ל עשה למען שכינתך הקדושה שהיא בצער בשביל עונינו ובודאי אחי ורעי אהובי נפשי ראוי לאדם לבכות ולהתאונן יותר ויותר על צער השכינה אך כשיבכה ויתאונן על צער השכינה ועל חלול שמו הגדול יכניס בלבו מוסר גדול ותוכחה מגולה עלי עונותיו וידין בעצמו דינא דגרמי אני גרם בניזקין בשביל טומאות עונותי הרבים שמו מחולל ודין גרמא דצער דשכינתא כביכול אוי לי זאוי לגפשי וזאתו שעה יפשע במעשיו. ובתיבות אנא ה' הושיעה נא יתפלל אדם במחשבתו להשם יתעלה

יסוד ו שורש העבודה

שיושע ויצליח אותו בדרכי התשובה כי לפעמים אף אם אדם מקבל על עצמו לעשות תשובה גם אם התחיל בדרכי התשובה לא יספיקו לו מן השמים לגמור כמרו"ל האומר אחת ואשוב אין מספקין בידו לעשות תשובה כי בודאי אפילו רשע גמור בשעה שחוטא אומר בלבו שאשוב אח"כ וסופו שימות ברשעו כי לא הספיקו בידו מן השמים לכן ראוי להתפלל במתשכחו כתיבות אלו שיספקו בידו לעשות תשובה וזהו הושיעה נא ודי כזה. ובפסוק שמע ישראל שבסוף תפלה זו ראוי לאדם שיקבל עליו ג"כ מסירת נפש כמו בפסוק דק"ש.

אל ארך אפים כתב אבודרה"ם ז"ל שיש לומר ב' הנוסחאות וגודל מעלות של יום ב' וה' שמרבים בהם כתפלות ותחנונים הובא כמה טעמים בספרים גם בש"ע סי' תק"פ מבואר שהם תענית צדיקים. ואבודרה"ם כתב ז"ל ואומר במדרש דרשו ה' בהמצאו ב' ה' מצאו כלומר בשני וכחמישי מוצאין אותו להיות קרוב אליכם אם תדרשוהו עכ"ל.

ברוך שמיה. יהא האדם נזהר מאוד לאומרו בשעת הוצאת ס"ת ככוונה עצומה כי נוסח תפלה זו הובא בזה"ק וגם תועלת אמירתה בכוונה היא תקון גדול על קרי ר"ל כמובא בספרים לכן אף אם אדם עומד באמצע תפלת והוא רחום ראוי להפסיק לומר ברוך שמיה עם הצבור.

קריאת התורה אף בב' וה' הוא חיוב גדול והוא מתקוני משה רבינו ע"ה כנזכר בגמרא וז"ל בזה"ק פ' ויקהל ד' ר"ז ע"א סדורא לסדרא עמא קדשא ביומא דא (ר"ל ביום השבת) ובשאר יומין דס"ת (ר"ל בכל הימים שקורין בס"ת) בעי לסדרא ולחנקא תקונא בחד כרסייא דאקרי תיבה כו' לשואה עליו ס"ת ולאחזאה ליה לכלא כד מליק ס"ת לקמן לחמן כרין בעאן כל עמא לסדרא גרמיייהו באימת' בדחילו ברתת בזיע כלא לתתא ולכוונא לבייהו כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אוריתא ויהון צייתין וירכין אודנייהו ולית רשו לעמא ולא לאחרא למפתח פומי באוריתא וכ"ש במלה אחרא אלא כלהו באימתא כמאן דלית לי פומא והא אוקטו דכתיב ובפתחו עמדו כל העם ואזני כל העם אל ספר התורה אר"ש כד מפקין ס"ת בצבורא למקרי ביי מתפתחי תרעי שמיא דרחמין ומעוררין את האהבה לעילא ואבעי ליי לב"ג למימר הכי ברוך שמיא דמארי עלמא כו' לטב ולחייך ולשלם ואסיר למקרי בספרא דאוריתא בר חד בלחודוי וכלא צייתין ושתקין בגין דישמעון מלין מפומי' כאלו קבילו לה ההיא שעתא מטורא דסיני ומאן דאקרי אוריתא להוי חד קאים עליו ושתיק דלא ישתמע אלא דבור חד בלחודוי לא תרין דבורין לשון קדוש חד וחד הוא ולא תרין. ואי תרין משתכחין בס"ת גריעותא דרזא דמהימנותא אשתכח בס"ת וכעי חד קלא. מתרגם חד כו' וההוא דקארי באוריתא ישוי לבי' ורעותי' לאנין מלין וכי איהו שלוחא דמארי' בסדורא דהני מלין למשמע כלל עמא דהא איהו קאים כדוגמא עלאה. בגין כך מאן דמליק למקרי באוריתא יסדר אנון מלין בקדמיתא בביתי' ואי לאו לא יקרא באוריתא מנ"ל כו' עכ"ל. הרי לפניך ממאמר הנ"ל שחיוב גדול לשמוע הפרשה מפי הקורא אף בב' וה' שהרי שנה ופירש בלשונו הקדוש ביומא דא ובשאר יומין דספר תורה כו' בעאן כל עמא לסדרא גרמיייהו באימתא בדחילו ברתת ובזיע כלהו לתתא ולכוונא לבייהו כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אוריתא כו' והדבור הן בהם אהרה בלשונו הקדוש ולית רשו כו' למפתח פומא באוריתא וכ"ש במלא אחרא. גם בגמרא הקדושה בפרק ואלו נאטרין אמרו ביון שנפתח ס"ת אמור לספר אפילו בדבר הלכה שנאמר ובפתחו עמדו

כל העם עכ"ל. ומי האיש אשר נטה אוזן לשמוע כלימודים ומה גם לדברים בטלים ודעתו אצל קול אדם המספר ספורים דברי הבאי ולא שת לבו לזאת התורה אשר שם משה מפי הקורא אוי לאונים שכך שומעות ואוי לעינים שכך רואות כאשר הוא למראה עינינו רבים שחו פיהם ולשונם לדבר זה עם זה בשעת קריאת התורה אוי להם זאוי לנפשם כי גמלו להם רעה גדולה ומי יחן ראשם מים ועינם מקור דמעה לבכות יומם ולילה על העדר גודל השכר שנאכר מהם, וז"ל הזה"ק פ' פנתם ד' רכי"ט ע"א ואינון דחשות לס"ת בזמנא דרכור נפיק ספי הקורא איהו חשיב לגבייהו כאלו מקבלים אוריתא בטורא דמיני כו' ואלין אנין דחשות לס"ת אינון בדיוקנייהו דחיון ומני לון קב"ה לאעלא לון בחרר דמראה אש בית לה עכ"ל. ואם לעושי רצונו כך גדול כחה של השכר ודון מינה גודל עוצם העונש לפי גודל השכר ודבר זה אלמלא לא נכתבה ראוי להכתב אם עדת ישראל ישגו לדבר זה עם זה בעת הקריאה לפני מי הוא יקרא הקורא הפרשה האם לפני כותלי בה"כ ובהמ"ד אוי לאותו בושא או לאותו כלימה כי גם זולת העדר השכר הטוב הספון מאתם גם תפלתם תועבה וז"ל התיקוני' תקון כ"א דס"ג ע"ב אדם כי יקריב מכס וגו' האי איהו דמקרב קרבן לה' ודא אוריתא וכגין דא תקינו בצלותא למשמע ספר תורה למהוי ב' קרבנא שלים באדם דאתמר ביה זאת התורה אדם וכגין דא מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה עכ"ל. ואתה בן אדם דום האנח בשכרון מתנים איך סר טסוה הבושה מעל פניך מלפני אדון כל הארץ שמלא כל הארץ כבודו עין רואה בדברך עם חכריך ענייך ומסיר און משמע תורה שיצאת מפיו ית"ש ויתעלה זכרו לעד אוי לאותו בושא ודי בהערה זו.

כהן ולוי וישראל כוונת עלייתם לתורה הלא זה אור מצהיץ בקריאת התורה דשבת ענין תחינה משרים בעזה"י, ויזהר האדם מאוד לענות אחר המכרך כשאומר ברכו את ה' וכו' יענה ויאמר ברוך ה' המכורך לעולם ועד בכוונה עצומה ובעמידה דוקא עיין במ"א ובמ"ז. ויזהר האדם לענות כ"ה וכ"ש וכיתור אמן אחר ברכת התורה של העולים לתורה ובעו"ה רבים עתה נדברו איש אל רעהו והשבתתם בקול דבר שפתים מלענות אחר ברכת המכרך ושתיים רעות עשו שסרו מאחרי ה' ויטו אחרי הכצע אמרתו וכדי בזיון וקצף ומה אם מברכין ברכה למלך בשר ודם והוא אינו עונה אחריהם אמן והתקצף במלכו באלהיו ית"ש ויתעלה זכרו לכ"ש לכן יזהר האדם בזה מאוד.

כל קורא את דברי התורה יהא נזהר לקרות כסתון בהעמדת הנגינות ולבטא בשפתים כל תיבה ותיבה לכל תדמה לתיבה אחרת. ולא יקרא במהירות וכהלעטה וז"ל התקונים תקון ג' ד' קט"ב ע"א וברי בודאי אנון שלוחיא דצבורא צריכין כד קראן ס"ת דיחתיכון מלין ולא יימרון להון בהלעטה כגוונא דערב רב דאתמר בהון הבש"ד עודנו בין שיניהם והווי אכלין בהלעטה וכגוונא רעשו דאתמר ב' הלעימיני נא ואי לא הווי טחנין ל' אתמר בהון ואף ה' חרה בעם. הדרא כו' עכ"ל. וע"כ צריך לזהר בזה מאוד.

עניית איש"ר אחר קריאת התורה דוקא מעומד הארזי"ל.

וזאת התורה וגו'. כתוב בכתבי הארזי"ל וכל אדם ישתדל לקרב עצמו לתיבה כדי שיוכל בעת הגבחה ס"ת לקרות מה שכחוב משם (ר"ל כמה תיבות) ויזכה בזה להארה גדולה בהסתכלו בו ויאמר פסוק וזאת התורה כו' עכ"ל.

פרק תשיעי

אשרי ולמנצח. הנה מזמור של תהלה לדוד שאומרים שוב שנית אחר תפלת י"ח

יותר האדם מאוד לאומרה בכוונה עצומה יותר מאמירה ראשונה של פסוקי דומרה וז"ל הוזה"ק פ' פנחס ד' רכ"ז ע"א אר"א תנינן כל מאן ראמר תהלה לדוד בכל יום תלת זמנין איהו בר עלמא דאתי והא אתמר מעמא אי בגין פרנסה ומווני דכל עלמא תרין זמנין אנון בכל יומא בצפרא ובפני דכתיב בתת ה' לכם בערב בשר וגו' אי הכי אמאי תלת זמנין בכל יומא אלא תרין כו' תו הכי אליפני דלא איהו אלא תרין זמנא בכל יומא דאלין חיובא על כ"נ (ר"ג תהלה לדוד שאחר תפלת י"ח ותהלה לדוד שקודם ש"ע של מנחה) ואי אמר יתיר (היינו תהלה לדוד שבפסוקי דומרה) לאו בגין חובה איהו אלא בגין שבחא כגו תשבחן דזמירות דדוד מלכא מ"ט בגין דפרנסה לא חזי למשא"ל אלא בתר צלותא ופיוסא דמארי' כו'. ועיד לית חיובא דמונא אלא לכתר צלותא בצלותא דמנחה דערב קודם צלותא מ"ט בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא בעוד דאנפין דמלכא נהירין יומא תהלה לדוד בהאי סידורא דמונא דלכתר דינא שרי' כו' לאו שעתא איהו עכ"ל הרי זה מכואר מוזה"ק הנ"ל שאמירת תהלה לדוד שאחר תפלה י"ח יותר חיוב על האדם מזה שבפסוקי דומרה ולכן יותר האדם מאוד לאומרה בכוונה יותר עצומה ובהתלהבות היותר גדול ולא כמו שעיינו ראו רבים סרים מכוונת אשרי וכו' לציון אף שמתפללים עד כאן בכוונה עצומה אך מכאן ועד סוף התפלה אינם שמים לכם כלל אל הכוונה ועל דקדוק התיבות כנ"ל וכשכיל חסרון הכוונה מוציאים מפייהם ג"כ כמה שמות הקדושים לבטלה היינו שלא בכוונת הלב ר"ל וכנזכר בפרקים הקודמים אוי לעינים שכך רואות ודי בהערה זו. גם ג' אשרי שקודם מזמור זה אשרי יושבי ביתך עוד כו' אשרי העם כו' אשרי העם שה' אלהיו יזהר לאומרים בסתון ובכוונה עצומה כי כל אשרי שבכאן הוא תקון גדול בפני עצמו בעולמות העליונים הקדושים למי שבא בסוד ה' בכתבי הארז"ל. ובפסוק פותח את ידך יכוין את לבו מאוד ולהתפלל במחשבתו לית"ש על מזונותיו ועל מזונות אנשי ביתו ועל מזונות כללית אומה הישראלית אשר בחר באבותם לחלקו הקדוש כמכואר כלשון הוזה"ק הנ"ל שכתב בגין דפרנסה לא חזי למשא"ל אלא בתר צלותא כו' הרי מכואר בפסוק פותח את ידך וגו' ויתפלל האדם על מזונותיו וכן בתהלה לדוד של מנחה יכוין ג"כ כוונה זו. וכל כוונות הפשטיות של מזמור זה והג' אשרי הקודמים לו כבר כתוב הוא ונערך בפסוקי דומרה ע"ש. למנצח מזמור לדוד יענך וגו'. מזמור זה הוא ג"כ תקון גדול מתקוני התפלה ומכואר הוא באריכות בזה"ק פ' פנחס ד' רמ"א ע"ב ואעתיק לשונו בקיצור נמרץ למען ירוץ הקורא בו וז"ל צלותא דבר נש כנוונא דא בקדמיתהא כו' מכאן ולהלאה לימא כ"נ עאקו דלבי' הה"ד יענך ה' כיום צרה. עאקו כעוברתא דיתבא בעאקו. לאתהפכא כלהון מניגורין עלוי' דבר נש על דא כתיב אשרי העם שככה לו וגו' עכ"ל. לכן יזהר האדם מאוד לאומרו בכוונה עצומה ובדקדוק התיבות ובמזמור הזה יש בו ע' תיבות כנגד ע' קולות שהשכינה הקדושה צועקת כתבי הארז"ל. ומכואר בזה"ק בכמה מקומות. לכן מי שבא בסוד ה' יכוין כל המזמור ממש על השכינה הקדושה כי גם תיבות הושיעה ה' משיחו מרמז ג"כ על השכינה הקדושה שנקראת מלך המשיח כמכואר בזה"ק ודי בזה. וכתב האבודרה"ם ז"ל מזמור זה מסוגל מאוד לאומרו בשעה שאשה מקשה לילד שבמזמור זה ט' פסוקים כנגד תשעה חדשים שהאשה מתעברת בהם עכ"ל.

קדושה וסדרא וכו' לציון כו'. וז"ל הטור סי' קל"ב וצריך לזהר בו מאוד לאומרו בכוונה דאריש ביג משום ר' יהושע מיום שחרב בה"ק אין לך יום שאין בו קללה ולא

ש ע ר ת פ ל ת י"ח ח מ י ש י ק ה

יָרַד חַטָּל לְבִרְכָה וְכָל יוֹם מְרֻבָּה קָלְלָתוֹ מִיּוֹם שֶׁלִּפְנֵי אֱלֹהִים עַל־מֵא אִמְרֵי קַי אֲקֻדְשָׁה דְסַרְרָא וְאִמְרֵי יְהֵא שְׁמִיה רַבָּא דְאֲגַרְתָּא עַכ"ל הַטּוֹר וְהוּבָא בְּשֵׁעַ ג"כ. וְזוֹהֵי ק פ' תְּרוּמָה ד' קָלִיג עִיָּא זִיל קְדוּשָׁה אַחְרָא אִיהִי תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה בְּגִין כֵּךְ אִיהִי בְּתַר צְלוּתָא כּו'. וּבְגִין דְכָל חַד וְחַד בְּעֵי לְאַמְשַׁכָּא עֲלֵי סָהֵרָא תוֹסַפַּת אַחְתָּקֵן לְכָל יַחֲדִי וְיַחֲדִי קְדוּשָׁה תְּרַגּוּם. וְאִי תִּימָא הָא אִית בֵּה קְדוּשָׁת לִשְׁוֹן קוּדֶשׁ הוּוּא לְצַבּוֹר לְאַתְקֻדְשָׁא כְּלָהוּ בְּכָלִל בַּהוּוּא תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה וּבְגִין דִּיחֲדִי לִית לֵי רִשׁוּ לְאוּסְרָה בְּלִשְׁוֹן הַקּוּדֶשׁ וְלְאַתְקֻדְשָׁא יַחֲדָאָה אַתְקִינוּ לֵה בְּלִשְׁוֹן תְּרַגּוּם וְאִיהוּ בִּיחֲדִי לְאַתְקֻדְשָׁא כֵּךְ חַד וְחַד בַּהוּוּא תוֹסַפַּת לְאַמְשַׁכָּא עֲלֵי קְדוּשָׁה יַחֲדִי זַכָּה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דְקָא סַתְקֻדְשֵׁי בְּקְדוּשָׁה עֲלָי בְּגִין רַאנּוֹן דְבִקִּין לְעִילָא דְכַתִּיב וְאַתֶּם הִרְבִּיקֶם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כּוֹלֶם הַיּוֹם עַכ"ל. וְכֹרֵךְ קָבִיט עִיָּא זִיל בְּשַׁעְתָּא דַּמְטֵן יִשְׂרָאֵל לְקְדוּשָׁה דְסַרְרָא כְּדִין הָאִי גּוּוּמָא דְרַגְזוּ נַפִּיק בְּגִין דְהָאִי אִיהוּ קְדוּשָׁתָא דְקָא מְקֻדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל יַחֲדִי עַל מַלְכָּא עֲלָאָה כּו' וְיִסְתַּלַּק יִקְרָא דְקַבִּיָּה עִילָא וְחַתָּא עַכ"ל. הִנֵּה אַחֲרֵי וְרַעֲי לְכוּ רַאוּ מַפְעֻלוֹת קְדוּשָׁה זוֹ שְׁחִיָּא מִשְׁעַנָּה קְנָה לְקִיּוֹם הָעוֹלָם וְלִהְיֵשֶׁךְ עַל כֵּךְ אַחֲרֵי וְאַחֲרֵי מִישְׂרָאֵל קְדוּשָׁה עֲלָי וְלִהְיֵשֶׁלִים יִקְרָא דְקַבִּיָּה עִילָא וְחַתָּא וְהָאִיךְ לֹא יִתְלַחֵב לֵב הָאֲדָם בְּקֻרְבוֹ לְאוּסְרָה בַּהֲתַלְהֻכוֹת גְּדוּלָּה וּבְכוּוֹנָה עֲצוּמָה מִמַּט עֵיד הַכּוּנָה הַמְּבֹאֵר בְּקְדוּשָׁה דְחַפְלַת י"ח וְדִי הָעֵרָה בּוֹה. וְיֵשׁ לְיַחֲדִי כַּמַּט שְׁכַתְּכֵי הַמֵּיָא סִי קָלִיב לְוִסֵר קְדוּשָׁה זוֹ עִם הַצַּבּוֹר דּוּקָא. וְכַתִּב עוֹד שְׂאֵם כָּא אֲדָם לְבַח"כ בְּשַׁעָה שֶׁהַצַּבּוֹר אוֹמְרִים סַרְרָא קְדוּשָׁה זוֹ יִאֲסְרָה עִמָּהֶם אִף קוּדֶשׁ תְּפַלְחוּ שְׂלָא חַתְפַּלֵּל עֲדִיין וּמְכִישׁ שִׁיבּוֹל לְוִסֵר אֲשֶׁרֵי וְלִמְנַצַּח אַחֲיִכ כְּדִי לְיִקְרָא סַרְרָא קְדוּשָׁה זוֹ עִם הַצַּבּוֹר לְפִי שְׂאִין קְדוּשָׁה שֶׁל לִשְׁוֹן קֻדֶשׁ נִאֲסַרְתָּ בִּיחֲדִי אֱלֹהִים דּוּקָא בַּצַּבּוֹר עַכ"ל. לְכֵן רַאוּי לְתַקֵּן עַכ"פ כְּכֵךְ כַּתִּי כְּנִסְיוֹת שִׁיָּהּ הַשִּׁיךְ סַתְתִּין בְּקְדוּשָׁה זוֹ עַד שִׁיִּסְיִימוּ הַצַּבּוֹר פְּסוּקֵי וְכָא לְצִיּוֹן עַד אֲמַר ה' מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם וְאִזּוּ יַחֲחִיל הַשִּׁיךְ הַקְדוּשָׁה עִם הַצַּבּוֹר. וְגַם הִיחֲדִי שְׁכַבְרָה חַתְפַּלֵּל חַפְלַת י"ח אִף שְׂלָא הִנֵּיעַ עֲדִיין לְקְדוּשָׁה זוֹ יִאֲסְרָה עִם הַצַּבּוֹר וְאַחֲיִכ יַתְחִיל סַמְקוּם שְׁפַסְקֵי, וְאִם מַתְפַּלֵּל בִּיחֲדִי רַאוּי לֹא לְוִסֵר קְדוּשָׁה לִשְׁוֹן הַקְדֻשָׁה שְׁכַבְרָה זוֹ בְּטַעֲמִים כְּקוּרָא בְּנִבְיָאִים.

הַפְּסוּקִים שְׂאֲחֵר סַרְרָא הַקְדוּשָׁה שֶׁהֵם מְלֻקְטִים לְחַקֵּן הַנֶּפֶשׁ בּוֹדָאִי מִהֲרָאוּי לְאוּסְרָה בְּכוּוֹנָה עֲצוּמָה.

בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שְׁכַרְאֵנוּ לְכַבּוֹדוֹ כּו'. יִקְבַּל עֲלֵינוּ מַסִּירַת נֶפֶשׁ מְרֻבָּה חַדְדוּהָ וְחַתְשׁוּקָה שׁוֹכֵינוּ לְכָל זֶה שִׁיִּצְרָ וְזִבְרָא אוֹתָנוּ יִת"ש וְיַתְעַלָּה לְשַׁבְּחוּ וְלִפְאַרְוֵי וְכַבֵּר גַּרְפַּסְתָּ בְּסַדְרִים הַכוּוֹנָה בּוֹה. עִישׁ וְיִנְעַם לָךְ וְזִיל הַאֲכוּדְרָהִים שְׁכַרְאֵנוּ לְכַבּוֹדוֹ פִּי לְשַׁבְּחוּ וְזוֹהוּ כְּבוֹדוֹ עַכ"ל. לְסַעֵן יוֹסֵךְ כְּבוֹד וְלֹא יָדוּם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדֵךְ. הַכוּוֹנָה בּוֹה הִלָּא הַמָּה בְּכַתְבִּים לְמַעַלָּה בְּמִזְמוֹר שִׁיר חֲנוּכַת הַבַּיִת לְדוֹד כִּי פַסּוּק זֶה הוּא סוּף הַמִּזְמוֹר עִישׁ. בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר כּו'. פַּסּוּקִים אֵלּוּ יוֹהַר מְאוּד לְאוּסְרָם בְּמַתּוֹן וּבְכוּוֹנָה עֲצוּמָה.

מִזְמוֹר פִּי חַפְלַת לְדוֹד יוֹהַר מְאוּד לְאוּסְרָה וְאִף אִם הוּא בְּמַקּוֹם שְׂלָא נִהְנוּ לְאוּסְרָה בְּמִנּוּן וְהָאֲרִי זִיל מוֹהִיר מְאוּד לְאוּסְרָה בְּכוּוֹנָה עֲצוּמָה. וְעוֹד יִדִּינוּ נְטוּיָה לְהַצִּיג בּוֹה כּוּוֹנָה פִּשְׁטוּיָה שְׁמַהֲרָאוּי לְכָל אֲדָם לְכוּיִן בְּמִזְמוֹר זֶה.

כִּי אֵלֶיךָ ה' נִפְשֵׁי אֲשָׁא. רַאוּי בּוֹה לְקַבֵּל עֲלֵינוּ מַסִּירַת נֶפֶשׁ בְּצִיּוֹר אִיזָה מִיחָה. חוֹרְנֵי ה' דְּרַכְךָ, יַתְפַּלֵּל בְּמַחְשַׁבְתּוֹ בְּכוּוֹנָה עֲצוּמָה לְהַשֵּׁם יַתְעַלָּה שִׁיּוּרְנוּ בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב. כִּי הַסֵּךְ גְּדוּלָּה עֲלֵי וְהַצִּלַּת נִפְשֵׁי מִשְׂאוֹל תַּחְתִּיהָ. יַתֵּן הוֹדָאָה עֲצוּמָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְהַשֵּׁם יַתְעַלָּה בּוֹהִיל. אֲנִי נוֹתֵן שְׁכָה וְהוֹדָאָה לָךְ יִת"ש שְׁכַרְאֵנוּ כַּחֲלַק הַמַּאֲמִינִים כֵּךְ וְיִשְׁמַח בְּחוֹדָאָה זוֹ שְׁמַחָה עֲצוּמָה. אֱלֹהִים זָרִים קָטוּ עֲלֵי וְעַרִיצִים בְּקִשׁוֹ נִפְשֵׁי כּו'. יִכוּיִן עַל

יסוד ושרש העבודה

הקליפות ויצה"ר שנקראו זדים ועריצים ויתפלל במחשבתו שיצילנו השיי מפתויים שלא יוכלו לפחות אותו לעבירה. גם כל הפסוקים עד סוף המזמור יכוין הכל עליהם. תנה עוזך לעבדך, שאהי גובר אוהם. והושיעה לבן אמתך תן בי כח להחנכר עליהם. עשה עמי אות למוכה. יכירו הקליפות ויצה"ר שאחה יח"ש עומד לימין צדקי להושיעני מפתויים ומקטרינים ואז ויראו שונאי ויבושו כי עתה ה' עזרתני ונחמתני ודי בזה. מזמור שיר של יום ראוי לאמר מעומד. וקודם אמירת מזמור שיר של יום יאמר הנוסח שנדפס בסדורים ואח"כ יאמר הפסוקים. קוה אל ה' חזק ויאמץ כו' כי פסוקים אלו הם ג"כ מעיקר תקוני התפלה כתבי האריו"ל ובאמירתם יכנים האדם שכתה עצומה בלבו עד מאוד עד גודל אלהותו יח"ש ויתעלה זכרו לעד כפי שמורים פסוקים אלו, ודי בזה. אין כאלהינו כל הבכות כולם יאמר אחר הפסוקים הנ"ל בכוונה גדולה.

אחיי ורעי ראוי לכל אשר בצדק יקרא ויאמר לה' אני ובשם ישראל יכונה להכנים שמחה עצומה בלבו עד מאוד בעת אמירת השבח הגדול הזה ועלינו לשבח בנפש כסופה והשתוקקות עצום בשמחה עצומה באלו החמשה בכות דאין כאלהינו כו' דהיינו באמירתו אין כאלהינו ישמח שמחה עצומה על אלהותו יח"ש ויתעלה עלינו אין כאדונינו על אדנותו יח"ש ויתעלה עלינו. אין ככלכנו, על מלכותו יח"ש ויתעלה עלינו. אין כמושיענו. על ישועתו יח"ש ויתעלה עלינו כתמידות ועד"ז בכל הבכות. אתה הוא אלהינו. ראוי בזה שיקבל עליו מסירת נפש בציור איזה מיתה להראות אמתת אמונתו באלהותו יח"ש ודי בזה. אתה תקום תרחם ציון כי עת להננה כי בא מועד. יגיל בזה וישמח ישראל מאוד שבואי בביאת מועד ירחם ציון ויבנה ערי יהודה ויבקש במחשבתו שיחישנה בקרוב בימינו, אתה הוא ה' אלהינו שהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים כו'. ויאמר ה' אל משה קח לך סמים כו' כל הנוסח עם פסוק וערבה וגו' כאשר נדפס בסדורים כמתון ובכוונה עצומה וגדול מעלת אמירת פיטום הקטורת בכל יום אחר תפלת שחרית מבואר בזה"ק וז"ל פ' פנחס ד' רכ"ד ע"א ב"ט עור אמר בוצינא קדישא דבתר צלותא איהו כקורבנא מאן דיימא פיטום הקטורת בתר תהלה לדוד (ר"ף שאחר תפלת י"ח) כטי"ל מותנא מבית"י עכ"ל. ומי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך לומר קטורת כנ"ל ואחר כוונת הלב הן הן הדברים תנא דבי אליהו וכו'. אר"א א"ר תנינא כו' אח"ז קדיש וקדיש זה נקרא קדיש יתום האריו"ל.

פרק עשירי

עלינו לשבח הוא שבח גדול שחיקן יהושע כשהכניס את ישראל לארץ ושבח זה הוא ג"כ מעיקר תקוני התפלה ומי שענינים להם ולו יראו בכתבי האר"י ז"ל יראה גדול תקונה בעולמות העליונים ודרך כלל מבואר שעי' שבח זה אנו משכרים הקליפות ומכניעים אותם שלא יתאחזו בשפע היורד מעולמות העליונים הקדושים בכח תפלתנו שהתפללנו מהתחלת התפלה עד עתה. ועיקר התיקון הוא ע"י הזכרותינו בשבח זה שבח האל יח"ש ויתעלה זכרו לעד וגנות ובזיון של הקליפות. בזה נתגדל ונתקדש ונתרום שמו הגדול של יוצרנו ובוראנו יח"ש ויתעלה בכל העולמות כולם והקליפות נשכרים ונכניעים מאוד ומאוד עד נקבי דתהום רבה אך לאו כל מוחא סביל דא לכיון כוונת האר"י ז"ל ועכ"פ החיוב על כל איש הישראלי שיתן שבח זה ליוצרנו ובוראנו יח"ש ויתעלה על שמלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא חי וקיים לעד ולעולמי עולמים

קדשנו כמצותיו הקדושים לעבדו כאמת ובלב תמים ולהשיג מתורתו הקדושה יחודו ואחדותו וגדולתו ורוממותו בכריאת העולמות העליונים עד אין קץ ומספר ותכלית ובכל הנהגת הבריאה והשבת זה יהי בלב שמת על כל הטוב שהוא בשמחה רבה ועצומה עד קצה תכלית השמחה שאין ביכולת הטבע של אדם ילוד אשה לשמח בלבו שמחה עצומה יותר אף על רוב הטובה הגדולה שאין כמוהו בכל העולם לפני היום הוסדה ועד עתה ואזי עיי הודאה עצומה בודאי נתגדל ונתקדש שמו הגדול יתיש ויתעלה ככל העולמות כלם והקליפות נשברים ונכנעים עד התהום ועושה התיקון הזה בשלימות אף שלא השיג כלל כוונת הארזי ז"ל. ודי בהערה זו. ויתחיל עלינו לשבח לאדון הכל ויחשוב בשמחה עצומה מאוד בזה"ל ממש. עלינו מוטל וחיוב לשבח לאדון הכל. וגם עלינו מוטל וחיוב לתת גדולה ליוצר בראשית על שלא עשנו כעובדי גלולים ולא שמנו כמשפחותיהם ושלא שם חלקנו בהם וגדלנו ככל המונם. וכל ד' ד' תיבות הנ"ל דהיינו תקון בפ"ע להמעיין בכתבי הארזי ז"ל ויכוין לבנות ולהשפיל הקליפות בזה.

ואנחנו כורעים צריך כריעה גדולה בכרכיו. ומשתחווים ומורים. צריך ג"כ השתחוויה גדולה ועיין בסדורים ג"כ מענין הכריעה. ויכניס שמחה עצומה בלבו באמירת התיבות האלו שמת מאוד שזכינו לכ"ז. וכשיוקף יאמר ג"כ בשמחה עצומה מאד ומאד לפני סמ"ה הקב"ה. וראוי לקבל עליו תיכף מסירת נפש בציור איזה מיתה מרוב השמחה והחדוה שיבער בלבו על זכ"י זו וכודאי יעשה בזה נחת רוח גדול ליוצרו ובוראו יתיש ויתעלה זכרו לעד. שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ. יחשוב במחשבתו שמחה עצומה מאוד האמת יותר פנימית שברא עולמות לאין קץ ותכלית ולא שמים וארץ בלבד. ובאמת ע"פ כתבי הארזי ז"ל מרמז על עולמות העליונים הקדושים מאוד. הוא אלהינו אין עוד אמת מלכנו אפס זולתו. כל זה יאמר בשמחה עצומה עד מאוד ובכל עוצם כחו ובפרישות ידים למעלה ויתאמת בלבו האמנה עצומה והלומה שרק הוא יתיש ויתעלה אלהינו אין עוד אחר. ומובטח אני בזה אחם אחי ורעי ידודי השם ואהובי נפשי כמי שאמר שבת זה בשמחה עצומה עד למאוד עד קצה תכלית השמחה וגודל ההתלהבות בודאי מגודל השמחה וההתלהבות יקבל עליו מסירת נפש כמה פעמים במקומות ידועים בשבחה הגדול הזה.

ועל כן נקוה לך ה' כו'. בוי"ו כן הוא הנוסחא בזה"ק פ' משפטים ד' קי"ט ע"ב. לשון אבודרה"ם ועל כן נקוה לך הוא חוזר למה שאמר למעלה שלא שם חלקנו בהם כו' כלומר לפי שהשם קרבנו לעבודתו ע"כ אנו מקיים לישועתו לראות מהרה בתפארת עוון כלומר שנזכה לראות פני השכינה ולראות כתפארת ביה"מ. עכ"ל הצריך לענייננו. וכשיאמר התיבות ועל כן נקוה לך ה' אלהינו לראות מהרה בתפארת עוון ראוי להכניס בלבו שמחה עצומה עד מאוד ע"ז הקווי ממש כאלו שוכע כעת הזאת הבשורה מפי אלהיו ז"ל שיבשר שביום הזה נזכה לראות השכינה ויכניס בלבו האמנה אמתית שבודאי יבא העת והזמן ואף אם יתמהמה חכה לו. להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון יכניס ג"כ שמחה עצומה בלבו ע"ז. לתקן עולם במלכות שדי. ז"ל אבודרה"ם לתקן כו' כלומר כיון שתכרות הטומאה מן העולם תחזור השכינה בכל העולם ואז יהי העולם מתוקן. עכ"ל. וישמח האדם בזה שמחה עצומה. וכל בני כשה יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ כו'. עד סוף כל נוסח השבת יכניס האדם בלבו שמחה עצומה עד מאוד עד שכמעט לא יעצור כח מרוב החדוה והשמחה

שיבקר בלבו על הקווי זה של עתיד שאו יתקדש שמו הגדול לעיני כל חי בכל העולם כי כל בני אדם כולם מקטנם ועד גדולם ידעו האמת באמונה שליסה ואמתית שה' אלהינו הוא האלהים בשמים סמקל ועל הארץ סתחת אין עוד מלבדו וכולם יכרעו ויפולו לפניו מפני הרה גאונו ית"ש ויתעלה ויחננו יקר וגדולה וכבוד לשמו הגדול ית"ש ויתעלה ואו יתגדל ויתקדש שמו הגדול בכל העולמות עילא ותתא. וכיחוד הפסוק והי' ה' למלך כו' יאמר בשמחה עצומה עד מאוד והארץ ז"ל סזהיר על פסוק זה לאומרו בכוונה גדולה. ויאמר הפסוקים אל תירא מפחד וכו' ונרפם בסדורים גדול מעלתם. בכחבי הארץ ז"ל שיש לומר אחר כל תפלה שני מזמורים אלו מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר ומזמור אלהים יחננו וסודם רב ורם וגדול מעלת של מזמור אלהים יחננו מכואר בזה"ק יתרו ד' ס"ז ע"ב. ובאבודרהים הוכא ג"כ וז"ל ובקצת מקומות אומרים אותו מזמור אלהים יחננו כו' בכל יום שנקרא מזמור המנורה והקורא אותו בכל יום נחשב כסדריק המנורה המהורה בביה"מק וכאלו מקבל פני השכינה כי תמצא בו ז' פסוקים כנגד ז' קני המנורה וגם יש בו תשע וארבעין תיבות כנגד מנין הנביעים ותכפתורים והפרחים והנרות שכשבקעה קנה מנורה שקולין למנין מ"ט כיצד כו'. עכ"ל האבודרהים. וראוי לאדם לומר החמשה זכירות כפה תיכף אחר התפלה כפי שנרפם בסדורים ואף גם זאת בהיות שם נאמר כל האומר פסוקים אלו ערב ובוקר קודם התפלה מובטח שהוא בן העוה"ב כודאי אין נפקותא בזה והזמן גרמא יותר לאמרם אחר התפלה כי אחר התפלה יש לאדם שהות יותר. ומ"ש שם בהזכרת מלחכת עמלק יכוין לתקן שהשכינה הוא בצער הרצון בזה שיחקן זה בכסירת נפש שיקבל על עצמו תיכף אחר אמירת זכירה זו. עוד מ"ש שם בהזכרת הקצפתם במדבר לכוין חמא עגל ולתקן זאת הוא ג"כ בכסירת נפש להראות קבלת אלהותו עליו ולא זולתו. ודי בזה. בעזר אשר באבותינו בחר. נשלם תפלת השחר. ואני תפלה. לכרא כל במלה יחננו כמעגלי צדק לברך על המוגמר כסדר כולה. ואשירה עוזו מלה.

הששי

שער הניצוץ

שער

הלא דברי תורה כאש מתנוצצת עלי הדמותו שהלא ימצאו יחלקו שלל מעמיה לכמה ניצוץ וע"כ זה עמו אשר יקרא לו שער הניצוץ ובו יבואר ומורה גם הוא יורה חיוב הלמוד ומעלת הלמוד וסדר הלמוד וכוונת הלמוד.

פרק ראשון

וסודעת זאת כי נכון הדבר להקדים חיוב הדבר למעלתו והכלל קודם לפרט וע"כ ראו ראינו כי טוב הוא בסדר הנאות זה יצא ראשונה להציג גודל חיוב הלמוד ועל ידו לדגליהם דגל האהבה גודל מעלת הלמוד ושכרה והיפוכה כביטולה רחסנא לצלן ואחריו יאיר נתיב יושר סדר הלמוד וכוונתה ושאר פרטיו כאשר ענין תחינה מישרים.

גודל חיוב הלמוד הלא זה בא ככתוב לא ימוש וגו' והגית בו יומם ולילה. אך אם דל הוא ואין ידו משנת להיות תורתו אמונתו כי נטל עליו עול משא ועושה צדקה בכל עת לפרנס בניו וכני ביתו הקטנים וטפלי תליא ביי וא"א לעשות תורתו קבע